

Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Instruks 7 Skovordninger

Instruks for gennemførelse af kontrolbesøg hos ansøgere med arealbaserede skovordninger 2026

Maj 2026, version 1

Dokumentinfo:

Dokumenttype:	Instruks, kontrolinstruks
Klassifikation:	Arbejdsbrug
Dataejer:	VIMOE
Forfatter:	SARLIN, DAVJEP
Godkender(e):	KAKJ
Ikrafttrædelsesdato:	22-05-2026
Dato for næste revision:	20-03-2027

Revisionshistorik:

Dato	Noter	Forfatter(e)	Godkendelse
01-04-2026	Instruks i høring ved ordningsgruppen	SARLIN	KAKJ
20-05-2026	Instruks til godkendelse ved Team Kontrol & Support	SARLIN	KAKJ
21-05-2025	Instruks godkendt af Team Kontrol & Support	SARLIN	KAKJ

Redaktion: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Forsidefoto: Sara Lindholt

Tekst: Team Kontrolkoordinering & Support, Regional Kontrol

ISBN: 97887-85311-56-6

WorkZone nr.: 26-13-000004

Indholdsfortegnelse

1. Nyt siden sidst	6
1.1 Nyt siden 2025	6
2. Generelt	7
2.1 Indledning.....	7
Kontrol af <i>Skov med biodiversitetsformål/Bæredygtig skovdrift samt Biodiversitetskov(Natura2000)</i> ..	7
2.2 Årstal og tilsagnsperiode for skovordningerne	7
Sådan finder du det relevante tilsagnsår.....	7
Sådan ser du sammenhængen mellem tilsagn og marker	8
2.3 Betingelser for tilsagn.....	8
Rådighed	8
Producentsskifte – ejerskifte.....	8
2.4 Ikke landbrugs- eller naturareal	9
2.5 Materiale til brug for kontrollen	9
2.6 Opmåling.....	9
2.7 Anvendelse af observationer.....	9
2.8 Besigtigelse af træer på tidligere kontrollerede sager	10
2.9 Kombination af ordningen.....	10
2.10 Kontrol af tilsagn med engangsubbetaling af LDP-midler	10
2.11 Svig og omgåelse.....	10
3. Bæredygtig skovdrift: Urørt skov	11
3.1 Tilsagnsperiode for urørt skov	11
3.2 Opmåling af skovarealer	11
3.3 Afgrødekoder	11
3.4 Mindsteareal for marker	11
3.5 Ikke skovbevokset	11
3.6 Forpligtelser.....	12
1. Der må ikke være forstlig drift på arealet.....	12
2. Levende og døde træer må ikke fjernes	13
3. Der må ikke anvendes gødning, kemisk bekæmpelse eller kalkning på arealet	13
4. Der må ikke ske en forstyrrelse af jordbunden.....	13
5. Der må ikke foretages nygravning af grøfter	13
6. Der må ikke foretages oprensning af eksisterende grøfter	13
7. Andre tilsagnsforpligtigelser er ikke overholdt	14
4. Bæredygtig skovdrift: Grundsikring Natura 2000	15
4.1 Tilsagnsperiode for grundsikring Natura 2000	16
4.2 Opmåling af skovarealer	16
4.3 Afgrødekoder	16
4.4 Mindsteareal for marker	16
4.5 Ikke skovbevokset	16
4.6 Forpligtelser.....	17
1. Vedvarende skovdække på arealet	17
2. Naturvenlig foryngelse af skovnaturtypen	18
3. Der skal være uforstyrret jordbund på mindst 2/3 af arealet.....	18
4. Ingen gødskning, kemisk bekæmpelse eller kalkning	18
5. Ingen øget afvanding.....	18
6. Fremme af de karakteristiske træarter for skovnaturtypen.....	19
7. Eksisterende dødt ved og træer med hulheder bevares	19
8. Andre tilsagnsforpligtigelser er ikke overholdt	19
5. Bæredygtig skovdrift: Stævning	20

5.1	Tilsagnsperiode for stævning	20
5.2	Opmåling af skovarealer	20
5.3	Afgrødekoder	20
5.4	Mindsteareal for marker	20
5.5	Ikke skovbevokset	20
5.6	Forpligtelser.....	21
1.	Er arealet stævnet i tilsagnsperioden.....	21
2.	Vilkår om tidspunkt for stævning.....	22
3.	Vilkår om fjernelse af stammer og hugstaffald	22
4.	Vilkår om opdeling i parceller.....	22
5.	Vilkår om brug af tungt maskinel skal undlades.....	22
6.	Yderligere forpligtigelser hvis arealet er udpeget som en Natura 2000-skovnaturtype.....	23
7.	Andre tilsagnsforpligtigelser er ikke overholdt	23
6.	Bæredygtig skovdrift/Skov med biodiversitetsformål: Skovgræsning	24
6.1	Tilsagnsperiode for skovgræsning	24
6.2	Opmåling af skovarealer	24
6.3	Afgrødekoder	24
6.4	Mindsteareal for marker	25
6.5	Ikke skovbevokset	25
6.6	Forpligtelser.....	26
1.	Arealet skal fremstå afgræsset	26
2.	Arealet skal afgræsses med husdyr	27
3.	Der må ikke tilskudsfores.....	27
4.	Vilkår om græsningstryk	27
5.	Vilkår om udbindingsperiode	28
6.	Skoven skal drives som ved tilskud til ekstensiv skovdrift	28
7.	Yderligere forpligtigelser hvis arealet er udpeget som en Natura 2000-skovnaturtype.....	28
8.	Andre tilsagnsforpligtigelser er ikke overholdt	28
7.	Bæredygtig skovdrift/Skov med biodiversitetsformål: Naturlig vandstand	29
7.1	Tilsagnsperiode for naturlig vandstand	29
7.2	Opmåling af skovarealer	29
7.3	Afgrødekoder	30
7.4	Mindsteareal for marker	30
7.5	Ikke skovbevokset	30
7.6	Forpligtelser.....	30
1.	Den naturlige vandstand skal være fastholdt	31
8.	Bæredygtig skovdrift/Skov med biodiversitetsformål: Bevaring af træer til forfald/naturligt henfald	32
8.1	Tilsagnsperiode for bevaring af træer til naturligt henfald	32
8.2	Oprettelse af observationer for enkelte træers position	32
8.3	Forpligtelser.....	33
1.	Træet skal kunne genfindes	33
2.	Art og diameter	33
3.	Træet må ikke skades forsætligt	34
4.	Træet må ikke fældes	34
5.	Træet skal være mærket	35
6.	Andre tilsagnsforpligtigelser er ikke overholdt	35
9.	Skov med biodiversitetsformål: Ekstensiv skovdrift.....	36
9.1	Tilsagnsperiode for ekstensiv skovdrift	36
9.2	Opmåling af skovarealer	36
9.3	Afgrødekoder	36
9.4	Mindsteareal for marker	36
9.5	Ikke skovbevokset	36

9.6	Forpligtelser.....	37
1.	Naturlig foryngelse, stævning eller etapevis gentilplantning	38
2.	Uforstyrret jordbund på mindst 2/3 af arealet.....	38
3.	Ingen gødskning, kemisk bekæmpelse eller kalkning	38
4.	Ingen øget afvanding.....	39
5.	Fremme af de karakteristiske træarter og hjemmehørende træarter	39
6.	Eksisterende dødt ved og træer med hulheder bevares	39
10.	Biodiversitetsskov(Natura2000).....	40
10.1	Fremsøgning af sagen i Sagsbehandlerportalen.....	40
10.2	IMK og anden app	40
10.3	Oprettelse af observationer for enkelte træers position	40
10.4	Måling af træernes diameter	40
10.5	Tilsagnsperiode.....	40
10.6	Overlap med andre tilskudsarealer	40
10.7	Rekvirere arealkontrol	41
10.8	Anden kontrol af konditionalitet (AKON).....	41
10.9	Kriterier	41
1.	Mindstestareal for for delarealer og for samlet areal	41
2.	Arealet skal være skov	41
3.	Art og diameter	42
4.	Træet mangler	43
10.10	Forpligtelser – ekstensiv drift.....	43
10.11	Forpligtelser vedrørende bevaring af 12 træer pr. ha	45
1.	Træet må ikke fældes	45
2.	Træet skal være mærket	45
3.	Træet må ikke skades forsætligt	45
11.	Retsgrundlag	47
11.1	Forordninger og direktiver.....	47
	Gennemførelsesforordninger	48
	Direktiver	49
11.2	Love	49
	Skovloven	49
	Straffeloven	49
	Andre love	49
	Bæredygtig skovdrift.....	50
	Biodiversitetsskov	50
11.3	Landdistriktsprogrammer.....	50
11.4	Vejledninger	50
	Bæredygtig skovdrift.....	50
12.	Hjælpe materiale - Læsning af skovkort.....	52

1. Nyt siden sidst

1.1 Nyt siden 2025

Såfremt en mark med træer til bevaring til forfald tidligere har været kontrolleret OK, kan du i visse tilfælde undlade at finde alle træer. Se afsnit 2.8.

Der er ingen regelændringer vedrørende kontrollen for kontrolåret 2026.

2. Generelt

2.1 Indledning

Skov med biodiversitetsformål og forgængerens Bæredygtig skovdrift består af en række tilskudsordninger, der har til formål at beskytte eller fremme miljøet og naturen ved ekstensiv drift af arealerne eller ophør af drift på arealerne. Der er i nogle af ordningerne lagt særlig vægt på at bevare og fremme Natura 2000-skovnaturtyperne samt at sikre og forbedre levesteder for bilag IV arter i skov. Sidste ansøgningsrunde for Skov med biodiversitetsformål var i 2022.

Bevaring af træer til forfald har kontrolårsag **i**, mens de øvrige har kontrolårsag **w**. Kontrolårsag **w** er på markniveau, mens kontrolårsag **i** er på sagsniveau, da der ikke er tilknyttet marker til bevaring af træer til forfald.

Begge ordninger er en del af Landdistriktsprogrammet (LDP).

I 2024 åbnede ordningen Biodiversitetsskov(Natura2000) som en CAP-ordning. Der gives tilskud til bevaring af 12 træer pr. ha samt ekstensiv drift af det tilhørende skovareal. Arealer med Natura2000-skovnaturtyper prioriteres højest. Ordningen indberettes uden for fællesskemaet, og ordningen har derfor en selvstændig kontrolopgave.

Kontrol af Skov med biodiversitetsformål/Bæredygtig skovdrift samt Biodiversitetsskov(Natura2000)

Der er fire kontrollører, placeret i hhv. Randers, Herning, Odense og Ringsted, der har været på kursus i kontrol af Skov med biodiversitetsformål/Bæredygtig skovdrift samt Biodiversitetsskov(Natura2000)

Har du fået en sag med kontrolårsag w og/eller i, skal du derfor have en af dem med til at tage skovdelen af kontrollen. Du må gerne varsko din kollega i god tid, så vedkommende kan nå at sætte sig ind i tilsagnsmaterialet. Desuden skal der installeres og lægges data ind i en ArcGIS-app, hvis der er kontrolårsag i på sagen.

Bemærk at ansøger kan være udtaget både til arealkontrol og kontrol af Biodiversitetsskov(Natura2000). Der kan desuden være sammenfald mellem arealerne med tilsagn til Skov med biodiversitetsformål/Bæredygtig skovdrift og tilsagn til Biodiversitetsskov(Natura2000). I så fald skal kontrollen køres samtidig.

2.2 Årstal og tilsagnsperiode for skovordningerne

I skovordningerne er brugen af årstal og tilsagnsperiode anderledes end det, du kender fra andre LDP-ordninger.

Når der i denne instruks står f.eks. "tilsagn fra 2009", så henviser det til de tilsagn, hvor ansøgningen blev indsendt i 2009. Ansøger kan godt have fået tilsagnet det efterfølgende år, men det vil være vejledning og bekendtgørelse fra ansøgningsåret, der gælder for tilsagnet.

Tilsagnsperioden starter heller ikke nødvendigvis en bestemt dato. Hvis der går et investeringstilskud forud for det arealbaserede tilskud, skal det være indberettet først. Læs mere under de enkelte ordninger om tilsagnsperioden.

Sådan finder du det relevante tilsagnsår

Find det journaliserede tilsagnsbrev på sagen. I tilsagnsbrevet vil titel og årstal for bekendtgørelsen, som tilsagnet er givet i henhold til, fremgå. Dette er ansøgningsåret, hvor tilsagnet er søgt. Det er dét årstal, du skal bruge til kontrollen.

I eksemplet nedenfor, der viser et udklip fra et tilsagnsbrev, fremgår den relevante bekendtgørelse fra 2017. Tilsagnsåret er altså 2017. I dette tilfælde vil du derfor skulle udføre kontrollen ud fra de regler, der gjorde sig gældende i 2017.

Retsgrundlag

De generelle betingelser for tilsagn om tilskud til skov med biodiversitetsformål fremgår af

- Lovbekendtgørelse nr. 766 af lov om Landdistriktsfonden af 19. juni 2017.
- Bekendtgørelse om tilskud til skov med biodiversitetsformål, nr. 868 af 26. juni 2017.

Tilsagnsbrevene kan se forskellige ud. Er du i tvivl om hvilket årstal der gør sig gældende, ring da til Vagttelen.

Sådan ser du sammenhængen mellem tilsagn og marker

Hvis ansøger har flere tilsagn ansøgt på forskellige tidspunkter, vil der ligge tilsvarende antal tilsagnsbreve. Du skal derfor kigge i dem alle.

I det følgende beskrives det, hvordan du finder sammenhængen mellem et tilsagn og en mark, hvilket er relevant når ansøger har flere tilsagn fra forskellige år.

I tilsagnsbrevet fremgår et journalnummer. Typisk findes det i sidehovedet. Se eksempel herunder:

J.nr. SVANA-3374-00682

I IMK kan du se hvilke marker der hører til det pågældende tilsagn ved at åbne kortlaget "Bioareal" under "Skovtilsagn". Herved fremgår journalnummeret på marken. Se herunder. Journalnummeret på marken skal stemme overens med det du har fundet i tilsagnsbrevet (i eksemplet skyldes forskellen ved MST og SVANA at opgaven har ligget hos det tidligere SVANA før Miljøstyrelsen).

2.3 Betingelser for tilsagn

Der er en række betingelser og forbud der er ens for alle tilsagn.

Rådighed

For at kunne søge om udbetaling af tilskud under skovordningerne, skal man være ejer af skovarealet. Det er således ikke muligt f.eks. at bortforpagte et skovareal og samtidig få udbetalt arealbaseret støtte under skovordningerne, da to forskellige ansøgere ikke kan søge tilskud til det samme areal i Fællesskemaet. Ejerskab bliver kontrolleret administrativt inden tilskuddet udbetales.

Produentskifte – ejerskifte

Da det kun er lodsejer, der kan søge om tilskud, kaldes produentskifte i skovordningerne for ejerskifte.

Det kan forekomme, at der er sket ejerskifte, uden at det er registreret hos Landbrugsstyrelsen. Hvis du i løbet af kontrollen bliver opmærksom på, at et eller flere arealer har skiftet ejer, er der tre muligheder for den videre kontrol.

- Hvis ansøger ved ejerskifte har overdraget et tilsagnsareal, som er indberettet i ansøgers Fællesskema 2024, skal du stadig kontrollere arealet i forbindelse med kontrol af bedriften.
- Hvis ansøger ved ejerskifte har modtaget et tilsagnsareal, der er anmeldt i en anden ansøgers Fællesskema, skal du ikke kontrollere dette areal i forbindelse med kontrollen.

- Hvis du får en formodning om, at arealet har skiftet ejer, uden at dette er meddelt Landbrugsstyrelsen, skriver du en bemærkning herom til sagsbehandleren. Du skal fortsat kontrollere arealet.

2.4 Ikke landbrugs- eller naturareal

Skovordningerne har egne regler for hvilke arealer, der er støtteberettigede. Du kan derfor ikke anvende de generelle regler.

Læs for hver enkelt ordning hvad der er gældende der.

2.5 Materiale til brug for kontrollen

Tilsagnene kan være forskellige inden for samme ordning. Derfor skal du kende forpligtelserne på det enkelte tilsagn samt eventuelle ændringer, dispensationer eller andet. Projekttilskud har journaliseret dokumenterne på arealkontrolsagen med tilsagnets forpligtelser der skal kontrolleres.

Det fremgår i det enkelte afsnit, hvilket materiale du som minimum skal have for at kunne gennemføre kontrollen, f.eks. tilsagn og skovkort. Det vil fremgå hvilke forpligtelser, du skal kontrollere på den enkelte sagstype.

Tilsagn, skovkort og andet materiale vil være journaliseret i på arealkontrolsagen i Sagsbehandlerportalen.

Dispensationer

Hvis du først i forbindelse med kontrolbesøget bliver gjort opmærksom på, at der er givet en dispensation, skal du ringe til Vagttelefonen for arealkontrol, som vil tjekke, om det er korrekt. Du har også mulighed for at markere i kontrolopgaven, at ansøger har fremvist dokumentation. Læs mere i Instruks 1, kapitel 4.9.

Rekvirerede kontroller

Vær opmærksom på, at på rekvirerede kontroller skal du for at få tilsendt tilsagnet og tilsagnskortet, tage direkte kontakt til Projekttilskud i Tønder på projektilskud@lbst.dk. Når du har modtaget materialet, skal du huske at lægge det på arealkontrolsagen i Sagsbehandlerportalen.

2.6 Opmåling

Du skal opmåle arealerne på den måde, som er beskrevet under de enkelte ordninger.

2.7 Anvendelse af observationer

For de arealbaserede skovordninger kan systemet ikke håndtere overlappende observationer. Du kan opleve situationer, hvor der for det samme areal er flere forpligtelser, der ikke er overholdt, og som kræver forskellige observationer. Her er det vigtigt, at du ikke opretter observationer der ligger ovenpå hinanden. I sådanne tilfælde skal du i stedet for oprette en observation for den manglende forpligtelse, du finder mest tungtvejende. Som bemærkning til denne observation, skal du skrive observationsnummer- og navn for den eller de øvrige forpligtelser der ikke er overholdt, samt en bemærkning, der beskriver overtrædelsen.

Eksempel:

Du er på kontrol af et tilsagn til Skovgræsning med krav om et bestemt græsningstryk.

Du konstaterer, at forbuddet mod tilskuds fodring er overtrådt på en del af arealet.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod tilskuds foder er ikke overholdt (18.5.3)

I en bemærkning til observationen skal du beskrive, hvordan forbuddet er overtrådt.

Du konstaterer endvidere ved optælling af dyrene, at kravet til det fastsatte græsningstryk ikke er overholdt. Arealet hvor græsningstrykket ikke er opfyldt, er det samme hvorpå du har oprettet observation (18.5.3) grundet tilskuds fodringen. Du skal derfor ikke oprette en observation oveni denne. I stedet skal du i bemærkningen til observation (18.5.3) angive observationsnummer- og navn efterfulgt af en beskrivelse af, hvordan forpligtelsen vedrørende græsningstrykket er overtrådt:

"18.5.5 – Vilkår om græsningstryk er ikke overholdt. Der er kun optalt 5 får på arealet"

Observationsnavn- og nummer

Beskrivelse af overtrædelsen

2.8 Besigtigelse af træer på tidligere kontrollerede sager

Har en mark med med tilsagn til træer til naturligt henfald under Skov med biodiversitetsformål eller med tilsagn til Biodiversitetsskov tidligere været kontrolleret, skal du ikke nødvendigvis genfinde alle udpegede træer. Du kan undlade at genfinde alle træer hvis alle nedenstående punkter er opfyldt:

- Alle træer blev fundet og alle forpligtigelser vedrørende træerne var overholdt på seneste kontrolbesøg. Tjek om der er observationer på de enkelte marker i den gamle kontrolopgave.
- Der er ikke sket ændringer i kronetaget på marken siden seneste kontrol og til i dag, som tyder på, at der er fældet eller væltet træer. Gennemgå ortofotos i IMK.
- Der er ved besigtigelse af marken ikke tegn på at der er fældet træer siden optagelsen af seneste ortofoto.

Er alle punkter opfyldt, kan du nøjes med at besigtige marken uden at genfinde alle træer. Ved besigtigelsen kontrollerer du øvrige forpligtigelser i tilsagnet.

I bemærkningen til besigtigelseskvitteringen skriver du: ”Da der ikke er konstateret tegn på fjernelse af træer siden seneste kontrolbesøg, er der ikke sket besigtigelse af samtlige træer”.

Konstaterer du ved besigtigelsen, at der er sket fældning af træer siden optagelse af seneste ortofoto, skal alle træer udpeget på marken genfindes.

2.9 Kombination af ordningen

Det er muligt at kombinere forskellige ordninger under *Skov med biodiversitetsformål* og *Bæredygtig skovdrift* på det samme areal. Desuden kan nogle ordninger kombineres med den nationale tilskudsordning til *Urørt Skov*. Desuden er der i ordningen *Biodiversitetsskov(Natura2000)* givet reduceret tilskud til arealer med eksisterende tilsagn under ordningen *Skov med biodiversitetsformål*. Der kan ikke søges andre tilskud/støtte til disse arealer. Kontakt vagttelefonen, hvis du under kontrollen får oplysninger om, at der er givet støtte til det samme projekt fra anden side.

2.10 Kontrol af tilsagn med engangsudbetaling af LDP-midler

I 2025 kunne ansøgere med tilsagn til Skov med biodiversitetsformål, hvor der er tinglyst varige forpligtigelser vælge at få resten af tilskuddet udbetalt som et engangsbeløb. Det drejer sig om fastholdelse af naturlig vandstand, bevaring af træer til forfald samt urørt skov.

Sagerne skal ikke længere indberettes i FS, men kan fortsat blive udtaget til kontrol. Såfremt sagen udtages, vil der blive oprettet en sag i VAKS med kontrolgrundlag og tjekliste.

Selve kontrollen gennemføres som beskevet i denne instruks.

Bemærk at der ikke er breve mv. til denne opgave.

Kontakt Vagttelefonen, hvis du får en sådan opgave for at aftale, hvordan den håndteres.

2.11 Svig og omgåelse

I forbindelse med kontrolbesøg kan du støde på ting, der tyder på, at en ansøger bevidst forsøger at få udbetalt tilskud, ansøger ikke er berettiget til.

Det er vigtigt at registrere mistanke om svig, så der kan følges op på mistanken ved en særskilt undersøgelse. Læs mere om svig og omgåelse i instruks 1 afsnit 2.10.

Du må ikke oplyse ansøger om, at der er mistanke om svig.

3. Bæredygtig skovdrift: Urørt skov

Kontrolårsag w

Formålet med tilsagnet er, at sikre eller fremme naturindholdet på et skovareal ved at ophøre med enhver form for skovdrift. Bevoksningerne vil ofte være ekstensivt drevne gennem en årrække og skal være (tæt på) hugstmodne.

Der er tale om varige tilsagn, der er ansøgt i 2013 til 2016. Tilskuddet udbetales i 20 rater fordelt over 20 år.

Tilsagnene er givet under tre forskellige tilskudsordninger:

- Bæredygtig skovdrift/særlig drift (2013-2015)
- Bæredygtig skovdrift/beskytte skovnaturtyper og -arter i Natura 2000-områder (2013-2015)
- Bæredygtig skovdrift/skov med biodiversitetsformål (Natura 2000 sikring af skov/Beskyttelse af hasselmus og flagermus/Særlig drift af skov) (2016)

Ansøgning, det gældende tilsagn og skovkort er journaliseret i en mail på arealkontrolsagen i Sagsbehandlerportalen. Kan du ikke finde det der, kan du rette henvendelse til Vagttelefonen.

Der kan være givet dispensation eller tilladelse til f.eks. at fælde et træ, der udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger. Dispensationen skal ligge sammen med det øvrige materiale. Hvis du først i forbindelse med kontrolbesøget bliver gjort opmærksom på, at der er givet en dispensation, kan du ringe til Vagttelefonen som vil tjekke, om det er korrekt.

Vær opmærksom på, at tilsagn til bæredygtig skovdrift ofte indeholder flere forskellige typer tilsagn. Nogle tilsagn vil være investeringsstøtte, andre arealstøtte. Det vil være det sidste, du evt. skal kontrollere. Tilsagnet kan indeholde flere marker inden for den samme skov, og nogle marker kan have mere end et tilsagn. Du skal derfor læse materialet igennem inden kontrollen. Kontakt Vagttelefonen, hvis du er i tvivl om, hvad der skal kontrolleres på den enkelte sag. Markerne kan være meget store, og du kan og skal ikke nødvendigvis se hele arealet. Som en del af forberedelsen bør du sammenligne forårs- og sommerortofotos fra de seneste år, for at se, om der er dele af marken, du skal besigtige. Se efter, om der er fældet/væltet store træer, om der ser ud til at være tyndet eller ryddet arealer, eller om åbne arealer er blevet tilplantet/er ved at gro til. Se efter spor af menneskelig aktivitet som bygninger, jordbearbejdning og lign.

3.1 Tilsagnsperiode for urørt skov

Skovordningerne har ikke en fast startdato for tilsagnet. Når der i denne instruks står f.eks. "tilsagn fra 2013", så henviser det til de tilsagn, hvor ansøgningen blev indsendt i 2013. Ansøger kan godt have fået tilsagnet det efterfølgende år, men det vil være vejledning og bekendtgørelse fra ansøgningsåret, der gælder for tilsagnet.

Ansøger skal, året efter tilsagnet er givet, anmode om udbetaling af første rate ved at søge i Fællesskemaet. Derefter skal ansøger søge om den årlige rate gennem Fællesskemaet.

Det skal fremgå af materialet fra Projekttilskud hvilken rate, der er søgt om udbetaling af i 2024. Hvis det ikke fremgår af materialet, kan du rette henvendelse til Vagttelefonen.

3.2 Opmåling af skovarealer

Arealets ydre afgrænsning defineres til en projicering af kronen på de yderste træer. Der medregnes kun til dyrkningsgrænse, matrikelskel eller anden tydelig grænse i arealanvendelsen. Bemærk, at dyrkningsgrænse til anden trævegetation (litrage grænse el. lign.) skal sikre ligelig fordeling af råderummet mellem de to bevoksninger.

Spor medregnes i arealerne med halvdelen til hver side. Det gælder også spor i kanten af bevoksningen inde i tilskudsarealet. Spor må maks. være 6 m brede regnet fra planterække til planterække (de yderste træer).

3.3 Afgrødekoder

Marker med *Urørt skov* har afgrødekode 589 eller 590. Uanset afgrødekode skal alle beskrevne forpligtigelser i tilsagnet overholdes.

3.4 Mindsteareal for marker

Der er ikke et mindsteareal for marker (bevoksninger).

3.5 Ikke skovbevokset

Arealet skal være skovbevokset. Det betyder, at permanent ubevoksede arealer over 100 m² skal måles fra. Permanent ubevoksede arealer som skovveje, søer, moser skal måles fra. Det samme gælder nåletræsgrupper over 100 m².

Skovveje er befæstede veje, der f.eks. kan anvendes til tømmertransport pr. lastbil. Spor er ikke befæstede og anvendes i forbindelse med driften af det enkelte skovareal, f.eks. ved tyndinger. Spor er derfor en del af det bevoksede areal.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er permanent ubevokset (18.9.1)

Skriv en bemærkning til observationen om hvorfor du vurderer, at arealet er permanent ubevokset, og tag et eller flere billeder som dokumentation.

Er der i et tilsagn fra 2016 medtaget lysåbne kortlagte Natura 2000-typer, skal arealet trækkes fra, hvis det fremgår af tilsagnet at typen ikke er tilskudsberettiget. Skriv i bemærkningen hvilken naturtype, arealet er kortlagt som. Du kan finde kortlægning på MiljøGIS under terrestiske naturtyper. Slå kortlaget lysåbne naturtyper 2010-2012 til.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er permanent ubevokset (18.9.1)

For tilsagn fra 2017-2022 skal arealet være bevokset med overvejende hjemmehørende træarter. Ved overvejende forstås mere end halvdelen. De hjemmehørende arter er: navr, spidsløn, ær (ahorn), rødæl, vortebirk, dunbirk, avnbøg, bøg, ask, skovæble, skovfyr, bævreasp, fuglekirsebær, vintereg, stilkeg, småbladet lind.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Ikke overvejende bevokset med hjemmehørende arter (18.9.4)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor kravet ikke er opfyldt.

For tilsagn fra 2017-2022 skal kronedækningsgraden være mindst 10% på ansøgningstidspunktet. Er det ikke tilfældet, skal arealet trækkes fra. Det kan f.eks. være tidligere landbrugsjord, der er medtaget som en del af fredskovsarealet uden at have været skovbevokset. Du vurderer det ud fra ortofoto fra ansøgningsåret kombineret med, hvordan arealet ser ud ved kontrollen.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Kronedækningsgraden er under 10% (18.9.3)

For tilsagn fra 2019 skal skovbevoksningen på projektarealet gennemsnitligt være 50 år eller mere på ansøgningstidspunktet. For tilsagn fra 2020-2022 skal hovedtræarten i de enkelte bevoksninger være 50 år eller mere på ansøgningstidspunktet. Det er kontrolleret administrativt i forbindelse med sagsbehandling af ansøgningen. Hvis du vurderer, at bevoksningen uden tvivl var under 50 år på ansøgningstidspunktet, skal bevoksningen trækkes fra.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Bevoksningen er under 50 år (18.9.2)

3.6 Forpligtelser

Forpligtelserne kan variere inden for de enkelte tilsagn. Du skal kontrollere, om forpligtelserne i tilsagnet er overholdt.

Nedenfor, i delafsnit 1, 2, 3, 4, 5, 6 og 7, beskrives fremgangsmåden for kontrollen af de forpligtelser der kan fremgå af tilsagnet. Hvis et tilsagn og/eller servitut beskriver forpligtelser nævnt i delafsnittet, skal du gøre som beskrevet her.

1. Der må ikke være forstlig drift på arealet

Du skal kontrollere, at al forstlig drift er ophørt på arealet, herunder hugst, plantning og såning af træer.

Hvis forbuddet mod forstlig drift ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Da der er tale om et total forbud, er der ikke noget mindsteareal. Er arealet under 100 m², laver du en observation på 100 m². Er forpligtelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Læs mere om opmåling af skovarealer i afsnit 3.2. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod forstlig drift er ikke overholdt (18.2.1)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

2. Levende og døde træer må ikke fjernes

Du skal kontrollere, at hverken levende eller døde træer er fældet, og at dødt ved er efterladt til naturligt henfald. Hvis der er givet dispensation til at fælde træer, der udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger, skal de fældede træer efterlades på arealet til forfald.

Hvis forbuddet mod fjernelse af levende eller døde træer ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Da der er tale om et total forbud, er der ikke noget mindsteareal. Er arealet under 100 m², laver du en observation på 100 m². Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod fjernelse af træer er ikke overholdt (18.2.2)

Skriv en bemærkning til observationen om hvordan forbuddet er overtrådt.

3. Der må ikke anvendes gødning, kemisk bekæmpelse eller kalkning på arealet

Du skal kontrollere, at der ikke anvendes gødning, kemisk bekæmpelse eller kalkning på arealet. Kemiske bekæmpelsesmidler omfatter insektmidler, ukrudtsmidler, svampemidler, vildtafværgningsmidler og musemidler.

Hvis det er tydeligt, at der er brugt gødning, kemisk bekæmpelse eller kalkning på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Da der er tale om et total forbud, er der ikke noget mindsteareal. Er arealet under 100 m², laver du en observation på 100 m². Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod brug af gødning, pesticider og kalkning er ikke overholdt (18.2.3)

Skriv en bemærkning til observationen om hvordan forbuddet er overtrådt.

4. Der må ikke ske en forstyrrelse af jordbunden

Du skal kontrollere, at der ikke er sket nogen form for jordbearbejdning og at der ikke har været kørt med tunge maskiner i skovbunden.

Hvis det er tydeligt, at forbuddet mod forstyrrelse af jordbunden ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Da der er tale om et total forbud, er der ikke noget mindsteareal. Er arealet under 100 m², laver du en observation på 100 m². Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du både opmåle delarealet og det samlede areal. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod forstyrrelse af jordbunden er ikke overholdt (18.2.4)

Skriv en bemærkning til observationen om hvordan forbuddet er overtrådt.

5. Der må ikke foretages nygravning af grøfter

Du skal kontrollere, at der ikke er anlagt nye grøfter eller dræn.

Hvis forbuddet mod anlæg af nye grøfter og dræn ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod anlæg af nye grøfter og dræn er ikke overholdt (18.2.5)

Skriv en bemærkning til observationen om hvordan forbuddet er overtrådt.

6. Der må ikke foretages oprensning af eksisterende grøfter

Du skal kontrollere, at eksisterende grøfter ikke er oprenset. Bemærk, at det er tilladt at oprense eksisterende grøfter, hvis manglende oprensning vil have væsentligt uhensigtsmæssig indflydelse på afvanding af naboarealer, der ikke kan afhjælpes på anden vis. Hvis du konstaterer, at en eksisterende grøft er oprenset, skal du derfor undersøge, om grøften afvander naboarealer ved dels af følge grøften til naboarealerne, dels ved at se på f.eks. topografisk kort eller skyggekort og ud fra det vurdere, om grøften ser ud til at være væsentlig for afvanding af naboarealerne. Skyggekort finder du på MiljøGIS eller Dataforsyningen.

Hvis forbuddet mod oprensning af eksisterende grøfter ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod oprensning af grøfter er ikke overholdt (18.2.6)

Skriv en bemærkning til observationen om hvordan forbuddet er overtrådt.

7. Andre tilsagnsforpligtigelser er ikke overholdt

Du skal kontrollere, at eventuelle supplerende elementer i tilsagnet er overholdt. Læs tilsagnet og se, om der er aftalt andre vilkår for tilsagnet end de ovenfor nævnte. Hvis du er i tvivl om hvad aftalen indebærer, skal du kontakte Vagttelefonen.

Hvis andre tilsagnsforpligtigelser ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Øvrige tilsagnsforpligtigelser er ikke overholdt (18.2.7)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forpligtigelsen er overtrådt.

4. Bæredygtig skovdrift: Grundsikring Natura 2000

Kontrolårsag w

Formålet med tilsagnet er at sikre eller fremme kortlagte skovnaturtyper på et skovareal i et Natura 2000-område ved at ekstsensivere skovdriften. Bevoksningerne skal være kortlagt som en Natura 2000-skovnaturtype, se nedenstående tabeller over naturtyper og tilskudssatser. Der kan medtages ikke-kortlagte arealer i mindre omfang. Du kan se kortlægningen af skovnaturtyperne på [MiljøGIS](#).

I 2016 blev der givet tilsagn til træbevoksede og lysåbne arealer, der var, eller havde potentiale til at udvikle sig til, naturmæssigt værdifulde skovarealer. Lysåbne arealer, der er kortlagt som en Natura 2000-naturtype, kan ikke indgå i tilsagnet. Læs mere i afsnit 4.5.

For tilsagn fra 2015 skal mindst 75% af arealet være kortlagt som en skovnaturtype, mens kravet for tilsagn fra 2014 og 2013 er mindst 90%. Der kan være fraveget fra kravet efter konkret vurdering. Det bliver i forbindelse med tilsagnet kontrolleret administrativt, om arealer med tilsagn er kortlagt som en Natura 2000-skovnaturtype eller vil kunne udvikle sig til at blive en sådan.

Hvis du i forbindelse med kontrollen konstaterer, at der er medtaget væsentlige arealer, der ikke lever op til ovenstående, skriver du en bemærkning herom. Skriv afdeling- og litranumre på de arealer, det drejer sig om. Du finder afdeling- og litranummer på skovkortet fra ansøgningen.

Tablet 7.1: For tilsagn ansøgt i 2013 og 2014 er der tre grundsatsler

Tilskudssats	Skovnaturtype
Grundsats I	2180 Skovklit 9190 Stilkege-krat 91Do Skovbevokset tørvemose 91Eo Elle- og askeskov (domineret af el) 9110 Bøg på mor < 100 år 9120 Bøg på mor med kristtorn < 100 år 9130 Bøg på muld < 100 år 9150 Bøg på kalk < 100 år 9160 Ege-blandskov < 100 år 9170 Vinteregeskov < 100 år
Grundsats II	91Eo Elle- og askeskov < 100 år (domineret af ask) 9110 Bøg på mor < 100 år 9120 Bøg på mor med kristtorn < 100 år 9130 Bøg på muld < 100 år 9150 Bøg på kalk < 100 år 9160 Ege-blandskov < 100 år 9170 Vinteregeskov < 100 år
Grundsats III	91Eo Elle- og askeskov > 100 år (domineret af ask) 9110 Bøg på mor > 100 år 9120 Bøg på mor med kristtorn > 100 år 9130 Bøg på muld > 100 år 9150 Bøg på kalk > 100 år 9160 Ege-blandskov > 100 år 9170 Vinteregeskov > 100 år

Tablet 7.2: For tilsagn ansøgt i 2015 og 2016 er der to grundsatsler

Tilskudssats	Skovnaturtype	Andre krav
Grundsats I	2180 Skovklit 9190 Stilkege-krat 91Do Skovbevokset tørvemose 91Eo Elle- og askeskov 9110 Bøg på mor < 100 år 9120 Bøg på mor med kristtorn < 100 år 9130 Bøg på muld < 100 år 9150 Bøg på kalk < 100 år 9160 Ege-blandskov < 100 år 9170 Vinteregeskov < 100 år	
Grundsats II	9110 Bøg på mor > 100 år	For tilsagn fra 2016:

	9120 Bøg på mor med kristtorn > 100 år 9130 Bøg på muld > 100 år 9150 Bøg på kalk > 100 år 9160 Ege-blandskov > 100 år 9170 Vinteregeskov > 100 år	Bevoksningens overetage skal på tilsagnstidspunktet have en kronedækningsgrad på 30%

Der er tale om 20-årige tilsagn, der er ansøgt i 2013 til 2016. Tilskuddet udbetales i 20 rater fordelt over 20 år.

Tilsagnene er givet under to forskellige tilskudsordninger:

- Bæredygtig skovdrift/beskytte skovnaturtyper og -arter i Natura 2000-områder (2013-2015)
- Bæredygtig skovdrift/skov med biodiversitetsformål (Natura 2000 sikring af skov/Beskyttelse af hasselmus og flagermus/Særlig drift af skov) (2016)

Ansøgning, det gældende tilsagn og skovkort er journaliseret i dokumenterne på arealkontrolsagen i Sagsbehandlerportalen. Kan du ikke finde det der, kan du rette henvendelse til Vagttelefonen.

Der kan være givet dispensation eller tilladelse til f.eks. at fælde et træ, der udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger. Dispensationen skal ligge sammen med det øvrige materiale. Hvis du først i forbindelse med kontrolbesøget bliver gjort opmærksom på, at der er givet en dispensation, kan du ringe til Vagttelefonen som vil tjekke, om det er korrekt.

Vær opmærksom på, at tilsagn til *Bæredygtig skovdrift* ofte indeholder flere forskellige typer tilsagn. Nogle tilsagn vil være investeringsstøtte, andre arealstøtte. Det vil være det sidste, du skal kontrollere. Tilsagnet kan indeholde flere marker inden for den samme skov, og nogle marker kan have mere end et tilsagn. Du skal derfor læse materialet igennem inden kontrollen. Kontakt Vagttelefonen, hvis du er i tvivl om, hvad der skal kontrolleres på den enkelte sag. Markerne kan være meget store, og du kan og skal ikke nødvendigvis se hele arealet. Som en del af forberedelsen bør du sammenligne forårs- og sommerortofotos fra de seneste år, for at se, om der er dele af marken, du skal besigtige. Se efter, om der er fældet/væltet store træer, om der ser ud til at være tyndet eller ryddet arealer, eller om åbne arealer er blevet tilplantet/er ved at gro til. Se efter spor af menneskelig aktivitet som bygninger, jordbearbejdning og lign.

4.1 Tilsagnsperiode for grundsikring Natura 2000

Skovordningerne har ikke en fast startdato for tilsagnet. Når der i denne instruks står f.eks. "tilsagn fra 2013", så henviser det til de tilsagn, hvor ansøgningen blev indsendt i 2013. Ansøger kan godt have fået tilsagnet det efterfølgende år, men det vil være vejledning og bekendtgørelse fra ansøgningsåret, der gælder for tilsagnet.

Ansøger skal, året efter tilsagnet er givet, anmode om første rate ved at søge i Fællesskemaet. Derefter skal ansøger søge om den årlige rate gennem Fællesskemaet.

Det skal fremgå af materialet fra Projekttilskud hvilken rate, der er søgt om udbetaling af i 2024. Hvis det ikke fremgår af materialet, kan du rette henvendelse til Vagttelefonen.

4.2 Opmåling af skovarealer

Arealets ydre afgrænsning defineres til en projicering af kronen på de yderste træer. Der medregnes kun til dyrkningsgrænse, matrikelskel eller anden tydelig grænse i arealanvendelsen. Bemærk, at ved dyrkningsgrænse til anden trævegetation (litragrænse el. lign.) skal sikres ligelig fordeling af råderummet mellem de to bevoksninger.

Spor medregnes i arealerne med halvdelen til hver side. Det gælder også spor i kanten af bevoksningen inde i tilskudsarealet. Spor må maks. være 6 m brede regnet fra planterække til planterække (de yderste træer).

4.3 Afgrødekoder

Marker med grundsikring af Natura 2000-skov har afgrødekode 590. Uanset afgrødekoden skal alle beskrevne forpligtigelser i tilsagnet overholdes.

4.4 Mindsteareal for marker

Der er ikke et mindsteareal for marker (bevoksninger).

4.5 Ikke skovbevokset

Arealet skal være skovbevokset. Det betyder, at permanent ubevoksede arealer over 100 m² skal måles fra. Permanent ubevoksede arealer som skovveje, søer, moser skal måles fra. Det samme gælder nåletræsgrupper over 100 m².

Skovveje er befæstede veje, der f.eks. kan anvendes til tømmertransport pr. lastbil. Spor er ikke befæstede og anvendes i forbindelse med driften af det enkelte skovareal, f.eks. ved tyndinger. Spor er derfor en del af det bevoksede areal.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er permanent ubevokset (18.9.1)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor du vurderer, at arealet er permanent ubevokset, og tag et eller flere billeder som dokumentation.

Er der i et tilsagn fra 2016 medtaget lysåbne kortlagte Natura 2000-typer, skal arealet trækkes fra, hvis det fremgår af tilsagnet at typen ikke er tilskudsberettiget. Skriv i bemærkningen hvilken naturtype, arealet er kortlagt som. Du kan finde kortlægning på MiljøGIS under terrestiske naturtyper. Slå kortlaget lysåbne naturtyper 2010-2012 til.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er permanent ubevokset (18.9.1)

For tilsagn fra 2017-2022 skal arealet være bevokset med overvejende hjemmehørende træarter. Ved overvejende forstås mere end halvdelen. De hjemmehørende arter er: Navr, Spidsløn, Ær (Ahorn), Rødel, Vortebirk, Dunbirk, Avnbøg, Bøg, Ask, Skovæble, Skovfyr, Bævreasp, Fuglekirsebær, Vintereg, Stilkeg, Småbladet lind.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Ikke overvejende bevokset med hjemmehørende arter (18.9.4)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor kravet ikke er opfyldt.

For tilsagn fra 2017-2022 skal kronedækningsgraden være mindst 10% på ansøgningstidspunktet. Er det ikke tilfældet, skal arealet trækkes fra. Det kan f.eks. være tidligere landbrugsjord, der er medtaget som en del af fredskovsarealet uden at have været skovbevokset. Du vurderer det ud fra ortofoto fra ansøgningsåret kombineret med, hvordan arealer ser ud ved kontrollen.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Kronedækningsgraden er under 10% (18.9.3)

For tilsagn fra 2019 skal skovbevoksningen på projektarealet gennemsnitligt være 50 år eller mere på ansøgningstidspunktet. For tilsagn fra 2020-2022 skal hovedtræarten i de enkelte bevoksninger være 50 år eller mere på ansøgningstidspunktet. Det er kontrolleret administrativt i forbindelse med sagsbehandling af ansøgningen. Hvis du vurderer, at bevoksningen uden tvivl var under 50 år på ansøgningstidspunktet, skal bevoksningen trækkes fra.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Bevoksningen er under 50 år (18.9.2)

4.6 Forpligtelser

Forpligtelserne kan variere inden for de enkelte tilsagn. Du skal kontrollere, om forpligtelserne i tilsagnet er overholdt.

Nedenfor i delafsnit 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 og 8 beskrives fremgangsmåden for kontrollen af de forpligtelser der kan fremgå af tilsagnet. Hvis et tilsagn og/eller servitut beskriver forpligtelser nævnt i delafsnittet, skal du gøre som beskrevet her.

1. Vedvarende skovdække på arealet

Du skal kontrollere, at skovdriften er med til at sikre, at skovnaturtypen bevares. Det betyder, at arealet skal være domineret af hovedtræarterne for skovnaturtypen. Desuden skal kronedækket af hovedtræartene sammen med andre naturligt forekommende træarter være på mindst 50% jævnt fordelt over arealet.

Hvis kravet om vedvarende skovdække ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Krav om vedvarende skovdække ikke opfyldt (18.3.1)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor kravet ikke er opfyldt.

2. Naturvenlig foryngelse af skovnaturtypen

Du skal kontrollere, at der ved evt. foryngelse anvendes en naturvenlig foryngelse. Herved forstås selvfor yngelse, naturforyngelse, stævning eller lignende.

Der må foretages en supplerende såning eller plantning de steder, hvor den naturlige foryngelse ikke indfinder sig efter en årrække (5 år efter tilsagnet eller mere). Såningen eller plantningen skal foretages med hovedtræarterne for den kortlagte skovnaturtype med evt. (mindre) indblanding af øvrige naturligt forekommende træarter. Er der foretaget såning eller plantning, skal du vurdere, at indblandingen ikke er større end, at det fremover vil være hovedtræarterne, der dominerer arealet. Du foretager vurderingen ud fra de anvendte arters forventede vækst på lokaliteten og arternes indbyrdes konkurrenceforhold.

Hvis styrelsen har vurderet, at en konkret bevoksning ikke kan forynges efter ovenstående, kan styrelsen fastlægge retningslinjer for foryngelsen. De kan indeholde anvendelse af mindre afdrifter, bevaring af store træer til død og genkultivering (ved plantning eller såning). Hvis der er fastlagt sådanne retningslinjer, skal det fremgå af tilsagn eller dispensation.

Hvis kravet om naturvenlig foryngelse ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Krav om naturvenlig foryngelse ikke opfyldt (18.3.2)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor kravet ikke er opfyldt.

3. Der skal være uforstyrret jordbund på mindst 2/3 af arealet

Du skal kontrollere, at jordbunden er uforstyrret på mindst 2/3 af arealet. Jordbunden må højst forstyrres på 1/3 af arealet af en skovnaturtype-bevoksning. Forstyrrelse af jordbunden kan f.eks. være jordbearbejdning eller kørsel i skovbunden med tunge maskiner.

Desuden kan det fremgå af tilsagnet, at evt. jordbearbejdning skal foretages stribevis og/eller punktvis. Denne jordbearbejdning kan foretages i hele bevoksningen, så længe det samlede areal med forstyrrelse af jordbunden ikke overstiger 1/3 af bevoksningens areal. Dertil kan det fremgå af tilsagnet, at der ikke må foretages jordbearbejdning, hvis der ikke tidligere har været foretaget jordbearbejdning i bevoksningen.

Du skal kontrollere, at der ikke er tydelig spor af jordbearbejdning (mineraljordblottelse og/eller fjernet undervegetation) på mere end 1/3 af arealet. Er der flere marker (bevoksninger) på den enkelte ansøgning, foretages vurderingen for hver enkel bevoksning.

Hvis forbuddet mod forstyrrelse af maks. 1/3 af jordbunden ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod forstyrrelse af jordbunden er ikke overholdt (18.3.3)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

4. Ingen gødskning, kemisk bekæmpelse eller kalkning

Du skal kontrollere, at der ikke anvendes gødning, kemisk bekæmpelse eller kalkning på arealet. Kemiske bekæmpelsesmidler omfatter insektmidler, ukrudtsmidler, svampemidler, vildtafværgningsmidler og musemidler.

Hvis det er tydeligt, at der er brugt gødning, kemisk bekæmpelse eller kalkning på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod brug af gødning, pesticider og kalkning er ikke overholdt (18.3.4)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

5. Ingen øget afvanding

Du skal kontrollere, at afvandingen af arealet ikke er øget. Eksisterende grøfter og dræn må vedligeholdes, men uddybning af eksisterende grøfter samt anlæg af nye grøfter eller dræn er ikke tilladt.

Hvis du tydeligt kan se, at eksisterende grøfter er uddybet, eller der er anlagt grøfter eller nye dræn på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Tydeligt tegn kan f.eks. være friskopgravet jord. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod øget afvanding er ikke overholdt (18.3.5)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

6. Fremme af de karakteristiske træarter for skovnaturtypen

Du skal kontrollere, at evt. udrensning eller udtynding har fremmet de karakteristiske træarter for skovnaturtypen på bekostning af øvrige træarter.

Hvis du ud fra stød kan se, at der er fjernet karakteristiske træarter mens øvrige træarter er efterladt på udrenset eller tyndet areal i bevoksningen, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du både opmåle delarealet og det samlede areal. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Krav om at fremme karakteristiske træarter er ikke overholdt (18.3.6)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor kravet ikke er opfyldt.

7. Eksisterende dødt ved og træer med hulheder bevares

Du skal kontrollere, at der ikke er fjernet dødt ved fra arealet eller fældet døde/hule træer. Dødt ved (såvel stående som liggende), som var på arealet på aftaletidspunktet, skal bevares på arealerne til naturligt henfald. Træer med hulheder (spættehuller eller større hulheder) må ikke fældes.

Efter aftale med styrelsen kan der fældes døde træer eller træer med hulheder, hvis de udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger. Træerne skal efterlades på arealet til naturligt henfald. Træet skal ligge på stedet, men må gerne være skubbet væk fra vej eller sti. Hvis der er givet lov til fælding af døde eller hule træer, skal det fremgå af tilsagn eller dispensation.

Hvis du tydeligt kan se, at der er fjernet dødt ved eller fældet et eller flere døde/hule træer uden dispensation på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Tydelige tegn kan være savsmuld og delvist fjernet dødt ved. Da der er tale om et total forbud, er der ikke noget mindstareal. Er arealet under 100 m², laver du en observation på 100 m². Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge en af følgende observationer i IMK:

- Forbud mod fjernelse af dødt ved er ikke overholdt (18.3.7)
- Forbud mod fældning af døde/hule træer er ikke overholdt (18.3.8)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forpligtigelsen er overtrådt.

8. Andre tilsagnsforpligtelser er ikke overholdt

Du skal kontrollere, at eventuelle supplerende elementer i tilsagnet er overholdt. Læs tilsagnet og se, om der er aftalt andre vilkår for tilsagnet end de ovenfor nævnte. Hvis du er i tvivl om hvad aftalen indebærer, skal du kontakte Vagttelefonen.

Hvis andre tilsagnsforpligtelser ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Øvrige tilsagnsforpligtelser er ikke overholdt (18.2.7)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forpligtigelsen er overtrådt.

5. Bæredygtig skovdrift: Stævning

Kontrolårsag w

Formålet med tilsagnet er, at sikre eller fremme naturindholdet på et skovareal ved at forynge det ved stævning en gang i løbet af tilsagnsperioden. Bevoksningen skal som hovedregel tidligere have været stævnet.

Der er tale om 20-årige tilsagn, der er ansøgt i 2013 til 2016. Tilskuddet udbetales i 20 rater fordelt over 20 år.

Tilsagnene er givet under tre forskellige tilskudsordninger:

- Bæredygtig skovdrift/særlig drift (2013-2015)
- Bæredygtig skovdrift/beskytte skovnaturtyper og -arter i Natura 2000-områder (2013-2015)
- Bæredygtig skovdrift/skov med biodiversitetsformål (Natura 2000 sikring af skov/Beskyttelse af hasselmus og flagermus/Særlig drift af skov) (2016)

Ansøgning, det gældende tilsagn og skovkort ligger journaliseret på sagen i Sagsbehandlerportalen. Kan du ikke finde det der, kan du rette henvendelse til Vagttelefonen.

Der kan være givet dispensation eller tilladelse til f.eks. at fælde et træ, der udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger. Dispensationen skal ligge sammen med det øvrige materiale. Hvis du først i forbindelse med kontrolbesøget bliver gjort opmærksom på, at der er givet en dispensation, kan du ringe til Vagttelefonen som vil tjekke, om det er korrekt. Læs hvor du kan finde tilsagnsmateriale og dispensationer i afsnit 2.5.

Vær opmærksom på, at tilsagn til bæredygtig skovdrift ofte indeholder flere forskellige typer tilsagn. Nogle tilsagn vil være investeringsstøtte, andre arealstøtte. Det vil være det sidste, du evt. skal kontrollere. Tilsagnet kan indeholde flere marker inden for den samme skov, og nogle marker kan have mere end et tilsagn. Du skal derfor læse materialet igennem inden kontrollen. Kontakt Vagttelefonen, hvis du er i tvivl om, hvad der skal kontrolleres på den enkelte sag. Markerne kan være meget store, og du kan og skal ikke nødvendigvis se hele arealet. Som en del af forberedelsen bør du sammenligne forårs- og sommerortofotos fra de seneste år, for at se, om der er arealer, du skal besigtige. Se efter om der er fældet/væltet store træer, om der ser ud til at være tyndet eller ryddet arealer, eller om åbne arealer er blevet tilplantet/er ved at gro til. Se efter spor af menneskelig aktivitet som bygninger, jordbearbejdning og lign.

5.1 Tilsagnsperiode for stævning

Skovordningerne har ikke en fast startdato for tilsagnet. Når der i denne instruks står f.eks. "tilsagn fra 2013", så henviser det til de tilsagn, hvor ansøgningen blev indsendt i 2013. Ansøger kan godt have fået tilsagnet det efterfølgende år, men det vil være vejledning og bekendtgørelse fra ansøgningsåret, der gælder for tilsagnet.

Ansøger skal, året efter tilsagnet er givet, anmode om første rate ved at søge i Fællesskemaet. Derefter skal ansøger søge om den årlige rate gennem Fællesskemaet.

Det skal fremgå af materialet fra Projekttilskud hvilken rate, der er søgt om udbetaling af i 2024. Hvis det ikke fremgår af materialet, kan du rette henvendelse til Vagttelefonen.

5.2 Opmåling af skovarealer

Arealets ydre afgrænsning defineres til en projicering af kronen på de yderste træer. Der medregnes kun til dyrkningsgrænse, matrikelskel eller anden tydelig grænse i arealanvendelsen. Bemærk, at dyrkningsgrænse til anden trævegetation (litrage grænse el. lign.) skal sikre ligelig fordeling af råderummet mellem de to bevoksninger.

Spor medregnes i arealerne med halvdelen til hver side. Det gælder også spor i kanten af bevoksningen inde i tilskudsarealet. Spor må maks. være 6 m brede regnet fra planterække til planterække (de yderste træer).

5.3 Afgrødekoder

Marker med Stævning har afgrødekode 589 eller 590. Uanset afgrødekode skal alle beskrevne forpligtigelser i tilsagnet overholdes.

5.4 Mindsteareal for marker

Der er ikke et mindsteareal for marker (bevoksninger).

5.5 Ikke skovbevokset

Arealet skal være skovbevokset. Det betyder, at permanent ubevoksede arealer over 100 m² skal måles fra. Permanent ubevoksede arealer som skovveje, søer, moser skal måles fra. Det samme gælder nåletræsgrupper over 100 m².

Skovveje er befæstede veje, der f.eks. kan anvendes til tømmertransport pr. lastbil. Spor er ikke befæstede og anvendes i forbindelse med driften af det enkelte skovareal, f.eks. ved tyndinger. Spor er derfor en del af det bevoksede areal.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er permanent ubevokset (18.9.1)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor du vurderer, at arealet er permanent ubevokset, og tag et eller flere billeder som dokumentation.

Er der i et tilsagn fra 2016 medtaget lysåbne kortlagte Natura 2000-typer, skal arealet trækkes fra, hvis det fremgår af tilsagnet at typen ikke er tilskudsberettiget. Skriv i bemærkningen hvilken naturtype, arealet er kortlagt som. Du kan finde kortlægning på MiljøGIS under terrestiske naturtyper. Slå kortlaget lysåbne naturtyper 2010-2012 til.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er permanent ubevokset (18.9.1)

For tilsagn fra 2017-2022 skal arealet være bevokset med overvejende hjemmehørende træarter. Ved overvejende forstås mere end halvdelen. De hjemmehørende arter er: navr, spidsløn, ær (ahorn), rødæl, vortebirk, dunbirk, avnbøg, bøg, ask, skovæble, skovfyr, bævreasp, fuglekirsebær, vintereg, stilkeg, småbladet lind.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Ikke overvejende bevokset med hjemmehørende arter (18.9.4)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor kravet ikke er opfyldt.

For tilsagn fra 2017-2022 skal kronedækningsgraden være mindst 10% på ansøgningstidspunktet. Er det ikke tilfældet, skal arealet trækkes fra. Det kan f.eks. være tidligere landbrugsjord, der er medtaget som en del af fredskovsarealet uden at have været skovbevokset. Du vurderer det ud fra ortofoto fra ansøgningsåret kombineret med, hvordan arealer ser ud ved kontrollen.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Kronedækningsgraden er under 10% (18.9.3)

For tilsagn fra 2019 skal skovbevoksningen på projektarealet gennemsnitligt være 50 år eller mere på ansøgningstidspunktet. For tilsagn fra 2020-2022 skal hovedtræarten i de enkelte bevoksninger være 50 år eller mere på ansøgningstidspunktet. Det er kontrolleret administrativt i forbindelse med sagsbehandling af ansøgningen. Hvis du vurderer, at bevoksningen uden tvivl var under 50 år på ansøgningstidspunktet, skal bevoksningen trækkes fra.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Bevoksningen er under 50 år (18.9.2)

5.6 Forpligtelser

Forpligtelserne kan variere inden for de enkelte tilsagn. Du skal kontrollere, om forpligtelserne i tilsagnet er overholdt. En aftale om stævning betyder, at bevoksning skal stævnes en gang i tilsagnsperioden. Der kan desuden være aftalt et eller flere andre vilkår i det konkrete tilfælde. Det vil fremgå af tilsagnet.

Nedenfor i delafsnit 1, 2, 3, 4, 5, 6 og 7 beskrives fremgangsmåden for kontrollen af de forpligtelser der kan fremgå af tilsagnet. Hvis et tilsagn og/eller servitut beskriver forpligtelser nævnt i delafsnittet, skal du gøre som beskrevet her.

1. Er arealet stævnet i tilsagnsperioden

Arealet skal stævnes én gang i løbet af tilsagnsperioden. Hvis arealet ikke er stævnet, skal du spørge ansøger, om hvornår ansøger forventer at stævne bevoksningen.

Du skal altid vælge mellem en af følgende observationer i IMK:

- Arealet er stævnet i tilsagnsperioden (18.4.1)

- Arealet er ikke stævnet (18.4.2)

Hvis du vælger (18.4.2), skriv da en bemærkning om, hvornår arealet forventes at blive stævnet, hvis ansøger oplyser dette. Da arealet kun skal stævnes en gang inden for perioden, er der ikke krav om, at ansøger har planlagt, hvornår stævningen skal ske.

2. Vilkår om tidspunkt for stævning

Der kan være stillet vilkår om, at stævningen skal gennemføres på et bestemt tidspunkt. Det vil fremgå af tilsagnet. Du skal i så fald kontrollere, at tilsagnsvilkåret om tidspunkt for stævningen er overholdt.

Hvis vilkåret om tidspunkt for stævning ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Vilkår om tidspunkt for stævning er ikke overholdt (18.4.3)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan vilkåret er overtrådt.

3. Vilkår om fjernelse af stammer og hugstaffald

Der kan være stillet vilkår om, at stammer og hugstaffald skal være fjernet fra arealet efter stævning. Det vil fremgå af tilsagnet. Du skal kontrollere, at stammer og hugstaffald er fjernet fra arealet, hvis bevoksningen er stævnet i tilsagnsperioden.

Hvis bevoksningen er stævnet, og stammer og/eller hugstaffald ikke er fjernet fra hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Bemærk: Det er almindelig praksis at samle stammerne i en stak ud til en vej og lade dem tørre, inden de bortkøres, da de ofte skal anvendes som flis. Det er derfor ikke en fejl. Er stammerne begyndt at rådne, og kan du se på forårsortofoto, at stakken har ligget der i over et år, skal stakken opmåles, og der skal tages et billede som dokumentation for, at stammerne ikke er bortskaffet.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forpligtigelse til at fjerne stammer og/eller hugstaffald er ikke overholdt (18.4.4)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forpligtigelsen ikke er overholdt.

4. Vilkår om opdeling i parceller

Der kan være stillet vilkår om, at arealet skal opdeles i flere parceller, der skal stævnes tidsmæssigt forskudt. Det vil fremgå af tilsagnet. Du skal i så fald kontrollere, at arealet er opdelt i parceller som beskrevet i vilkåret, og at parcellerne stævnes tidsmæssigt forskudt.

Hvis stævningen er påbegyndt, uden at arealet er opdelt i parceller, som beskrevet i tilsagnet, skal arealet måles op. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Vilkår om opdeling i parceller er ikke overholdt (18.4.5)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan vilkåret er overtrådt.

5. Vilkår om brug af tungt maskinel skal undlades

Der kan være stillet vilkår om, at der ikke må bruges tungt maskinel på arealet. Det vil fremgå af tilsagnet. Du skal i så fald kontrollere, at der ikke er brugt tungt materiel i forbindelse med stævningen, dvs. at der ikke er dybe kørespor i skovbunden.

Hvis vilkåret om at undlade brug af tungt maskinel ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Vilkår om undlade brug af tungt maskinel er ikke overholdt (18.4.6)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan vilkåret er overtrådt.

6. Yderligere forpligtelser hvis arealet er udpeget som en Natura 2000-skovnaturtype

Hvis arealet er udpeget som Natura 2000-skovnaturtype skal ansøger desuden overholde de forpligtelser, der er nævnt i delafsnit 1, 2, 3, 4, 5, 6 og 7 i afsnit 4.6 i denne instruks, hvis de fremgår af tilsagnet. Du skal i så fald også kontrollere disse forpligtelser.

7. Andre tilsagnsforpligtelser er ikke overholdt

Du skal kontrollere, at eventuelle supplerende elementer i tilsagnet er overholdt. Læs tilsagnet og se, om der er aftalt andre vilkår for tilsagnet end de ovenfor nævnte. Hvis du er i tvivl om hvad aftalen indebærer, skal du kontakte Vagttelefonen.

Hvis andre tilsagnsforpligtelser ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Øvrige tilsagnsforpligtelser er ikke overholdt (18.2.7)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forpligtelsen er overtrådt.

6. Bæredygtig skovdrift/Skov med biodiversitetsformål: Skovgræsning

Kontrolårsag w

Formålet med tilsagnet er, at sikre eller fremme naturindholdet på et skovareal ved at lade det afgræsse med husdyr, dvs. kvæg, bison, får og heste, i særlige tilfælde (vild)svin og geder.

Der er tale om 5-årige tilsagn, der er ansøgt i 2013 til 2021. Tilskuddet udbetales i 5 rater fordelt over 5 år. Sammen med tilsagnet vil der som hovedregel være givet tilsagn til *Forberedelse til skovgræsning*. Der er tale om et investeringstilskud til selve hegnet. Ansøger skal etablere hegnet inden 1-2 år fra tilsagnsdatoen. Derefter kan ansøger søge om driftstilskud i Fællesskemaet. Tilskuddet til *Forberedelse af skovgræsning* vil være afsynet eller kontrolleret inden udbetalingen og kan blive udtrukket til opretholdelseskontrol. Du skal derfor ikke kontrollere selve hegnet, men er det fjernet eller ikke funktionsdygtigt på grund af manglende vedligeholdelse, skal du skrive en bemærkning til sagsbehandler, så det kan vurderes, om sagen skal udtages til manuel opretholdelseskontrol. Det gælder dog kun, hvis der er givet investeringstilskud til selve hegnet. Det vil fremgå af tilsagnet.

Tilsagnene er givet under fire forskellige tilskudsordninger:

- Bæredygtig skovdrift/særlig drift (2013-2015)
- Bæredygtig skovdrift/beskyttelse af skovnaturtyper og -arter i Natura 2000-områder (2013-2015)
- Bæredygtig skovdrift/skov med biodiversitetsformål (Natura 2000 sikring af skov/Beskyttelse af hasselmus og flagermus/Særlig drift af skov) (2016)
- Bæredygtig skovdrift/skov med biodiversitetsformål (2017-2022)

Ansøgning, det gældende tilsagn og skovkort ligger journaliseret i en mail på arealkontrolsagen i Sagsbehandlerportalen. Kan du ikke finde det der, kan du rette henvendelse til Vagttelefonen.

Der kan være givet dispensation eller tilladelse til f.eks. at fælde et træ, der udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger. Dispensationen skal ligge sammen med det øvrige materiale. Hvis du først i forbindelse med kontrolbesøget bliver gjort opmærksom på, at der er givet en dispensation, kan du ringe til Vagttelefonen som vil tjekke, om det er korrekt.

Vær opmærksom på, at tilsagn til bæredygtig skovdrift ofte indeholder flere forskellige typer tilsagn. Nogle tilsagn vil være investeringsstøtte, andre arealstøtte. Det vil være det sidste, du evt. skal kontrollere. Tilsagnet kan indeholde flere marker inden for den samme skov, og nogle marker kan have mere end et tilsagn. Du skal derfor læse materialet igennem inden kontrollen. Kontakt Vagttelefonen, hvis du er i tvivl om hvad der skal kontrolleres på den enkelte sag. Markerne kan være meget store, og du kan og skal ikke nødvendigvis se hele arealet. Som en del af forberedelsen bør du sammenligne forårs- og sommerortofotos fra de seneste år, for at se, om der er dele af marken, du skal besigtige. Se efter, om der er fældet/væltet store træer, om der ser ud til at være tyndet eller ryddet arealer, eller om åbne arealer er blevet tilplantet/er ved at gro til. Se efter spor af menneskelig aktivitet som bygninger, jordbearbejdning og lign.

6.1 Tilsagnsperiode for skovgræsning

Skovordningerne har ikke en fast startdato for tilsagnet. Når der i denne instruks står f.eks. "tilsagn fra 2013", så henviser det til de tilsagn, hvor ansøgningen blev indsendt i 2013. Ansøger kan godt have fået tilsagnet det efterfølgende år, men det vil være vejledning og bekendtgørelse fra ansøgningsåret, der gælder for tilsagnet.

Ansøger skal, året efter investeringstilskuddet er indberettet, anmode om første rate ved at søge i Fællesskemaet. Derefter skal ansøger søge om den årlige rate gennem Fællesskemaet.

Når tilsagnsperioden udløber, kan der søges om en ny 5-årig tilsagnsperiode.

Det skal fremgå af materialet fra Projekttilskud hvilken rate, der er søgt om udbetaling af i 2024. Hvis det ikke fremgår af materialet, kan du rette henvendelse til Vagttelefonen.

6.2 Opmåling af skovarealer

Arealets ydre afgrænsning defineres ved skovgræsning af det ydre hegn. Er der inden for det ydre hegn frahegnet arealer, skal de være frategnet marken. Hvis du kan se, at der er frahegnet arealer, som ikke er frategnet, går du til pkt. 7.5.

6.3 Afgrødekoder

Marker med Skovgræsning har afgrødekoder 577, 589 eller 590. Uanset afgrødekoder skal alle beskrivne forpligtigelser i tilsagnet overholdes.

6.4 Mindsteareal for marker

Der er ikke et mindsteareal for marker (bevoksninger).

6.5 Ikke skovbevokset

Arealet skal være skovbevokset, dog kan arealer med tilsagn til skovgræsning have en lav kronedækningsgrad. Det skal dog stadig enten være kortlagt som en Natura 2000-skovnaturtype, eller leve op til FAO's definition af skov, dvs. have en kronedækningsgrad på mindst 10%.

Permanent ubevoksede arealer over 100 m² skal måles fra. Det betyder, at permanent ubevoksede arealer som skovveje, søer, moser skal måles fra. Det samme gælder nåletræsgrupper over 100 m².

Skovveje er befæstede veje, der f.eks. kan anvendes til tømmertransport pr. lastbil. Spor er ikke befæstede og anvendes i forbindelse med driften af det enkelte skovareal, f.eks. ved tyndinger. Spor er derfor en del af det bevoksede areal.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er permanent ubevokset (18.9.1)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor du vurderer, at arealet er permanent ubevokset, og tag et eller flere billeder som dokumentation.

Er der i et tilsagn fra 2016 medtaget lysåbne kortlagte Natura 2000-typer, skal arealet trækkes fra, hvis det fremgår af tilsagnet at typen ikke er tilskudsberettiget. Skriv i bemærkningen hvilken naturtype, arealet er kortlagt som. Du kan finde kortlægning på MiljøGIS under terrestriske naturtyper. Slå kortlaget lysåbne naturtyper 2010-2012 til.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er permanent ubevokset (18.9.1)

For tilsagn fra 2017-2022 skal arealet være bevokset med overvejende hjemmehørende træarter. Ved overvejende forstås mere end halvdelen. De hjemmehørende arter er: navr, spidsløn, ær (ahorn), rødæl, vortebirk, dunbirk, avnbøg, bøg, ask, skovæble, skovfyr, bævreasp, fuglekirsebær, vintereg, stilkeg, småbladet lind.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Ikke overvejende bevokset med hjemmehørende arter (18.9.4)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor kravet ikke er opfyldt.

For tilsagn fra 2017-2022 skal kronedækningsgraden være mindst 10% på ansøgningstidspunktet. Er det ikke tilfældet, skal arealet trækkes fra. Det kan f.eks. være tidligere landbrugsjord, der er medtaget som en del af fredskovsarealet uden at have været skovbevokset. Du vurderer det ud fra ortofoto fra ansøgningsåret kombineret med, hvordan arealer ser ud ved kontrollen.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Kronedækningsgraden er under 10% (18.9.3)

For tilsagn fra 2019 skal skovbevoksningen på projektarealet gennemsnitligt være 50 år eller mere på ansøgningstidspunktet. For tilsagn fra 2020-2022 skal hovedtræarten i de enkelte bevoksninger være 50 år eller mere på ansøgningstidspunktet. Det er kontrolleret administrativt i forbindelse med sagsbehandling af ansøgningen. Hvis du vurderer, at bevoksningen uden tvivl var under 50 år på ansøgningstidspunktet, skal bevoksningen trækkes fra.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Bevoksningen er under 50 år (18.9.2)

6.6 Forpligtelser

Forpligtelserne kan variere afhængigt af hvilket år tilsagnet er ansøgt. For nogle årgange vil der være visse forpligtelser der altid skal kontrolleres. Dertil kan der være forpligtelser beskrevet i tilsagnet samt eventuelle servitutter.

Nedenfor gives et overblik over hvor forpligtelserne du skal kontrollere fremgår. Delafsnit 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 og 8 uddyber fremgangsmåden samt forskelle mellem tilsagnsår. Hvis et tilsagn og/eller servitut beskriver forpligtelser nævnt i de otte delafsnit, skal du gøre som beskrevet her.

Tilsagn ansøgt i:

- 2013-2016 kontrolleres ud fra:
  - o Tilsagn og/eller servitut
  - o Delafsnit 8: Andre tilsagnsforpligtelser er ikke overholdt
- 2017-2018 kontrolleres ud fra:
  - o Tilsagn og/eller servitut
  - o Delafsnit 1: Arealet skal fremstå afgræsset
  - o Delafsnit 2: Arealet skal afgræsses med husdyr
  - o Delafsnit 3: Der må ikke tilskudsfordres
  - o Delafsnit 6: Skoven skal drives som ved tilskud til ekstensiv skovdrift
- 2019-2021 kontrolleres ud fra:
  - o Delafsnit 1: Arealet skal fremstå afgræsset
  - o Delafsnit 2: Arealet skal afgræsses med husdyr
  - o Delafsnit 3: Der må ikke tilskudsfordres
  - o Delafsnit 6: Skoven skal drives som ved tilskud til ekstensiv skovdrift
- 2022 kontrolleres ud fra:
  - o Delafsnit 1: Arealet skal fremstå afgræsset
  - o Delafsnit 2: Arealet skal afgræsses med husdyr
  - o Delafsnit 3: Der må ikke tilskudsfordres
  - o Delafsnit 4: Vilkår om græsningstryk
  - o Delafsnit 6: Skoven skal drives som ved tilskud til ekstensiv skovdrift

1. Arealet skal fremstå afgræsset

Du skal kontrollere, at arealet fremstår afgræsset. Se efter om der er dyr på arealet eller om der er tegn på afgræsning i form af afbidt vegetation, klovspor, kokasser eller lign.

For tilsagn fra 2013-2016 skal der kontrolleres for afgræsning, hvis det fremgår af tilsagnet.

For tilsagn fra 2017 og 2018 er der krav om, at arealet fremstår afgræsset i tilsagnsperioden, hvilket fremgår af tilsagnet.

For tilsagn fra 2019-2022 er der krav om helårsgræsning.

For tilsagn fra 2019 kan helårsgræsning afbrydes af dyreværns mæssige årsager uden at der stilles krav til dispensation for dette. Hvis du er på kontrol af et tilsagn fra 2019 hvor græsningen er afbrudt og ansøger oplyser at det skyldes dyreværns mæssige årsager, godkender du dette og skriver det i en bemærkning til sagsbehandleren.

For tilsagn fra 2020-2021 kan der dispenseres fra helårsgræsning af dyreværns mæssige årsager. Dispensationen skal ligge sammen med det øvrige materiale. Mangler den, kontakter du Vagttelefonen.

For tilsagn fra 2022 skal Landbrugsstyrelsen underrettes hvis helårsgræsningen afbrydes af dyreværns mæssige årsager. Hvis helårsgræsningen er afbrudt, og det ikke fremgår af kontrolgrundlaget, skal du registrere det som en fejl. Hvis ansøger i den forbindelse gør dig opmærksom på, at Landbrugsstyrelsen er blevet underrettet, angiver du dette i en bemærkning til Projekttilskud i kontrolopgaven der vil følge op på det under sagsbehandlingen.

Hvis der ikke er afgræsset på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er ikke afgræsset (18.5.1)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forpligtelsen ikke er overholdt, herunder om arealet er heget fra.

Selvom det ydre hegn er afsynet eller kontrolleret, er tilsagnet til selve græsningen ikke nødvendigvis justeret, så det passer med hegnslinjen. Desuden kan der senere være frahegnet arealer. Hvis en del af tilsagnsarealet til skovgræsning ligger uden for hegnet, eller hvis en del af arealet er frahegnet, skal arealet uden for hegnet/det frahegnede areal måles op.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet ligger uden for hegnet (18.5.7)

2. Arealet skal afgræsses med husdyr

For tilsagn fra 2013-2016 skal et krav om afgræsning med husdyr kontrolleres, hvis det fremgår af tilsagnet. Du skal kontrollere, at arealet afgræsses med det valg af husdyr, der eventuelt fremgår af tilsagnet, typisk kvæg, bison, heste eller får. I særlige tilfælde kan det være aftalt, at arealet afgræsses med vild- eller tamsvin eller geder. Der kan desuden være stillet vilkår om at arealet afgræsses med en bestemt art.

For tilsagn fra 2017-2018 skal græsning foregå med husdyr. Ved husdyr forstås kvæg, bison, heste eller får. I særlige tilfælde kan det være aftalt, at arealet afgræsses med vild- eller tamsvin eller geder. Hvis der for disse årgange er anvendt andre dyr end de nævnte, skal du kontakte Vagttelefonen.

For tilsagn fra 2019 skal græsning foregå med husdyr i form af kvæg, bison, får og/eller heste. Svin og geder kan undtagelsesvis anvendes, såfremt det vil fremme biodiversiteten på arealet. Hvis arealet afgræsses med svin og geder, skal du spørge ansøger om dette er for at fremme biodiversiteten. Hvis ansøger oplyser at dette er tilfældet, godkendes det.

For tilsagn fra 2020-2022 skal græsning foregå med husdyr i form af kvæg, bison, får eller heste. Svin og geder kan kun undtagelsesvis anvendes efter godkendelse af Landbrugsstyrelsen. Dette vil fremgå af kontrolgrundlaget eller tilsagnsmaterialet.

Hele eller dele af arealet der ikke overholder forpligtelserne om afgræsning med husdyr for de gældende tilsagnsår skal måles op. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet afgræsses med anden dyreart end ansøgt (18.5.2)

Skriv en bemærkning til observationen om hvilken dyreart arealet afgræsses med.

3. Der må ikke tilskudsfodres

For tilsagn fra 2013-2016 skal et forbud mod tilskudsfodring kontrolleres, hvis det fremgår af tilsagnet.

For tilsagn fra 2017-2022 må der ikke tilskudsfodres.

Du skal kontrollere, at der ikke tilskudsfodres på tilsagnsarealet. Alle former for tilskudsfoder inkl. fodring af vildt er forbudt undtagen mineraler og salte.

Hvis forbuddet mod tilskudsfodring er overtrådt på hele eller dele af arealet, skal hele arealet måles op. Observationen skal knyttes til hele arealet, også selvom tilskudsfodringen kun foregår på en lille del af arealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod tilskudsfoder er ikke overholdt (18.5.3)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

Dyrene må heller ikke have adgang til tilstødende arealer, da dette betragtes som tilskudsfodring. Hvis dyrene har adgang til de tilstødende arealer, skal du tage et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod adgang til tilstødende arealer er ikke overholdt (18.5.4)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

4. Vilkår om græsningstryk

For tilsagn fra 2013-2016 skal et krav til et bestemt græsningstryk kontrolleres, hvis det fremgår af tilsagnet.

For tilsagn fra 2022 kan der være stillet vilkår om et bestemt græsningstryk. Dette vil fremgå af tilsagnet. I så fald, skal du kontrollere, at vilkåret er overholdt, herunder tælle dyrene.

Hvis vilkåret om græsningstryk ikke er overholdt, skal arealet måles op. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Vilkår om græsningstryk er ikke overholdt (18.5.5)

Skriv en bemærkning om til observationen, hvordan vilkåret er overtrådt, herunder hvor mange dyr, du har kunnet tælle.

5. Vilkår om udbindingsperiode

For tilsagn fra 2013-2017 kan der være stillet vilkår om, at dyrene skal være på arealet i en bestemt udbindingsperiode. Du skal kontrollere, at vilkåret er overholdt ved at se, om der (ikke) er dyr på arealet alt efter kontroltidspunkt ift. udbindingsperioden.

Hvis vilkåret om udbindingsperiode ikke er overholdt, skal arealet måles op. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Vilkår om udbindingsperiode er ikke overholdt (18.5.6)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan vilkåret er overtrådt, herunder hvor mange dyr du har kunnet tælle, hvis du har været på arealet uden for udbindingsperioden.

6. Skoven skal drives som ved tilskud til ekstensiv skovdrift

Ved tilsagn om tilskud til skovgræsning, skal skoven i visse tilfælde drives som ved tilskud til ekstensiv skovdrift afhængigt af tilsagnsåret. I disse tilfælde skal du derfor kontrollere forpligtelserne herved.

For tilsagn fra 2017-2019 skal du udover kontrollen af skovgræsning følge delafsnit 1, 2, 3, 4, 5 og 6 i afsnit 9.6 i denne instruks.

For tilsagn fra 2020-2022 skal du udover kontrollen af skovgræsning følge delafsnit 2, 3, 4, 5 og 6 i afsnit 9.6 i denne instruks.

7. Yderligere forpligtelser hvis arealet er udpeget som en Natura 2000-skovnaturtype

For tilsagn fra 2013-2016, hvor arealet er udpeget som Natura 2000-skovnaturtype skal ansøger desuden overholde de forpligtelser, der er nævnt i delafsnit 1, 2, 3, 4, 5, 6 og 7 i afsnit 4.6 i denne instruks, hvis de fremgår af tilsagnet. Du skal i så fald også kontrollere disse forpligtelser.

8. Andre tilsagnsforpligtelser er ikke overholdt

For tilsagn fra 2013-2016 skal du kontrollere, at eventuelle supplerende elementer i tilsagnet er overholdt. Læs tilsagnet og se, om der er aftalt andre vilkår for tilsagnet end de ovenfor nævnte. Hvis du er i tvivl om hvad aftalen indebærer, skal du kontakte Vagttelefonen.

Hvis andre tilsagnsforpligtelser ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Øvrige tilsagnsforpligtelser er ikke overholdt (18.2.7)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forpligtelsen er overtrådt.

7. Bæredygtig skovdrift/Skov med biodiversitetsformål: Naturlig vandstand

Kontrolårsag w

Formålet med tilsagnet er, at sikre eller fremme naturindholdet på et skovareal ved at genskabe den naturlige vandstand.

Der er tale om varige tilsagn, der er ansøgt i 2013-2022. Tilskuddet er indkomstkompensation, der udbetales i 20 rater fordelt over 20 år.

Forud er som hovedregel udarbejdet en forundersøgelse og efterfølgende et projekt, der genskaber den naturlige vandstand. Tilskuddet til denne del er investeringstilskud og vil derfor være afsynet eller kontrolleret inden der kan søges om indkomstkompensation.

Tilsagnene er givet under fire forskellige tilskudsordninger:

- Bæredygtig skovdrift/særlig drift (2013-2015)
- Bæredygtig skovdrift/beskytte skovnaturtyper og -arter i Natura 2000-områder (2013-2015)
- Bæredygtig skovdrift/skov med biodiversitetsformål (Natura 2000 sikring af skov/Beskyttelse af hasselmus og flagermus/Særlig drift af skov) (2016)
- Bæredygtig skovdrift/skov med biodiversitetsformål (2017-2022)

Ansøgning, det gældende tilsagn, evt. forundersøgelse og skovkort ligger journaliseret i en mail på arealkontrolsagen i Sagsbehandlerportalen. Kan du ikke finde det der, kan du rette henvendelse til Vagttelefonen.

OBS: Naturlig vandstand kan kombineres med f.eks. skovgræsning, stævning og ekstensiv skovdrift. Hvis ansøger har et tilsagn til en anden ordning på samme areal, kan ansøger ikke indberette begge i Fællesskemaet på samme mark. Indberetningen af *Naturlig vandstand* sker da ved at sende en mail til Projekttilskud eller ved at skrive en bemærkning i bemærkningsfeltet i Fællesskemaet. Skal du kontrollere en sådan sag, skal mailen med indberetningen være lagt på sagen.

Læs hvor du kan finde tilsagnsmateriale og dispensationer i afsnit 2.5

Vær opmærksom på, at tilsagn til bæredygtig skovdrift ofte indeholder flere forskellige typer tilsagn. Nogle tilsagn vil være investeringsstøtte, andre arealstøtte. Det vil være det sidste, du evt. skal kontrollere. Tilsagnet kan indeholde flere marker inden for den samme skov, og nogle marker kan have mere end et tilsagn. Du skal derfor læse materialet igennem inden kontrollen. Kontakt Vagttelefonen, hvis du er i tvivl om, hvad der skal kontrolleres på den enkelte sag. Markerne kan være meget store, og du kan og skal ikke nødvendigvis se hele arealet. Som en del af forberedelsen bør du sammenligne både forårs- og sommerortofotos fra de seneste år, for at se, om der er arealer, du skal besigtige. Se efter om der er fældet/væltet store træer, om der ser ud til at være tyndet eller ryddet arealer, eller om åbne arealer er blevet tilplantet/er ved at gro til. Se efter spor af menneskelig aktivitet som bygninger, jordbearbejdning og lign.

7.1 Tilsagnsperiode for naturlig vandstand

Skovordningerne har ikke en fast startdato for tilsagnet. Når der i denne instruks står f.eks. "tilsagn fra 2013", så henviser det til de tilsagn, hvor ansøgningen blev indsendt i 2013. Ansøger kan godt have fået tilsagnet det efterfølgende år, men det vil være vejledning og bekendtgørelse fra ansøgningsåret, der gælder for tilsagnet.

Ansøger skal først have gennemført forundersøgelsen og selve hydrologiprojektet, som dernæst skal tinglyses, inden ansøger kan anmode om udbetaling af første rate ved at søge i Fællesskemaet. Derefter skal ansøger søge om den årlige rate gennem Fællesskemaet.

Det skal fremgå af materialet fra Projekttilskud hvilken rate, der er søgt om udbetaling af i 2024. Hvis det ikke fremgår af materialet, skal du rette henvendelse til Vagttelefonen.

7.2 Opmåling af skovarealer

Det areal, der er givet tilsagn om indkomstkompensation til, vil være tinglyst på ejendommen. Arealet omfatter som udgangspunkt selve den bevoksning, hvor den naturlige hydrologi genskabes. Desuden omfatter det de arealer i de tilstødende bevoksninger, som forundersøgelsen viser vil blive påvirket. Tilsagnet vil være tilrettet, så det passer med det tinglyste areal. Hvis det ser ud som om, at der er forskel på tilsagnet og det tinglyste areal, kontakter du Vagttelefonen.

7.3 Afgrødekoder

Marker med *Naturlig vandstand* har afgrødekoderne 577, 589 eller 590. Uanset afgrødekoderne skal alle beskrevne forpligtelser i tilsagnet overholdes.

7.4 Mindsteareal for marker

Der er ikke et mindsteareal for marker (bevoksninger).

7.5 Ikke skovbevokset

Arealet skal være skovbevokset. Det betyder, at permanent ubevoksede arealer over 100 m² skal måles fra. Permanent ubevoksede arealer som skovveje, søer, moser skal måles fra. Det samme gælder nåletræsgrupper over 100 m².

Skovveje er befæstede veje, der f.eks. kan anvendes til tømmertransport pr. lastbil. Spor er ikke befæstede og anvendes i forbindelse med driften af det enkelte skovareal, f.eks. ved tyndinger. Spor er derfor en del af det bevoksede areal.

Bemærk at søer og andre tidsvis våde arealer, der er opstået som følge af projektet, ikke skal fradrages. Det er dog en forudsætning, at arealet var bevokset på ansøgningstidspunktet.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er permanent ubevokset (18.9.1)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor du vurderer, at arealet er permanent ubevokset, og tag et eller flere billeder som dokumentation.

Er der i et tilsagn fra 2016 medtaget lysåbne kortlagte Natura 2000-typer, skal arealet trækkes fra, hvis det fremgår af tilsagnet at typen ikke er tilskudsberettiget. Skriv i bemærkningen hvilken naturtype, arealet er kortlagt som. Du kan finde kortlægning på MiljøGIS under terrestiske naturtyper. Slå kortlaget lysåbne naturtyper 2010-2012 til.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er permanent ubevokset (18.9.1)

For tilsagn fra 2017-2022 skal arealet være bevokset med overvejende hjemmehørende træarter. Ved overvejende forstås mere end halvdelen. De hjemmehørende arter er: navr, spidsløn, ær (ahorn), rødæl, vortebirk, dunbirk, avnbøg, bøg, ask, skovæble, skovfyr, bævreasp, fuglekirsebær, vintereg, stilkeg, småbladet lind.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Ikke overvejende bevokset med hjemmehørende arter (18.9.4)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor kravet ikke er opfyldt.

For tilsagn fra 2017-2022 skal kronedækningsgraden være mindst 10% på ansøgningstidspunktet. Er det ikke tilfældet, skal arealet trækkes fra. Det kan f.eks. være tidligere landbrugsjord, der er medtaget som en del af fredskovsarealet uden at have været skovbevokset. Du vurderer det ud fra ortofoto fra ansøgningsåret kombineret med, hvordan arealer ser ud ved kontrollen.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Kronedækningsgraden er under 10% (18.9.3)

For tilsagn fra 2019 skal skovbevoksningen på projektarealet gennemsnitligt være 50 år eller mere på ansøgningstidspunktet. For tilsagn fra 2020-2022 skal hovedtræarten i de enkelte bevoksninger være 50 år eller mere på ansøgningstidspunktet. Det er kontrolleret administrativt i forbindelse med sagsbehandling af ansøgningen. Hvis du vurderer, at bevoksningen uden tvivl var under 50 år på ansøgningstidspunktet, skal bevoksningen trækkes fra.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Bevoksningen er under 50 år (18.9.2)

7.6 Forpligtelser

Nedenfor, i delafsnit 1, beskrives fremgangsmåden for kontrollen såfremt forpligtelsen fremgår af tilsagnet.

1. Den naturlige vandstand skal være fastholdt

Du skal kontrollere, at den naturlige vandstand er fastholdt. Det betyder, at de tiltag, der er gjort for at genskabe den naturlige vandstand ikke må være ændret, og der må ikke være gravet nye grøfter eller dræn, eller foretaget andet, der strider mod projektets formål: at genskabe og fastholde en naturlig vandstand. Der kan være givet tilladelse til at vedligeholde grøfter og dræn, der afvander naboarealer. Det vil fremgå af den tinglyste aftale samt tilsagnet.

Hvis den naturlige vandstand ikke er fastholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Vandstanden er ikke fastholdt (18.6.1)

Skriv en bemærkning til observationen, om der f.eks. er gravet nye grøfter.

8. Bæredygtig skovdrift/Skov med biodiversitetsformål: Bevaring af træer til forfald/naturligt henfald

Kontrolårsag i

Formålet med tilsagnet er, at sikre eller fremme naturindholdet ved at bevare træer til naturligt henfald.

Der er tale om varige tilsagn, der er ansøgt i 2013 til 2021. Tilskuddet udbetales i 20 rater fordelt over 20 år.

Tilsagnene er givet under fire forskellige tilskudsordninger:

- Bæredygtig skovdrift/særlig drift (2013-2015)
- Bæredygtig skovdrift/beskytte skovnaturtyper og -arter i Natura 2000-områder (2013-2015)
- Bæredygtig skovdrift/skov med biodiversitetsformål (Natura 2000 sikring af skov/Beskyttelse af hasselmus og flagermus/Særlig drift af skov) (2016)
- Bæredygtig skovdrift/skov med biodiversitetsformål (2017-2022)

Tilskuddet gives til det enkelte træ, der derfor skal kunne genfindes på kontrollen. Tilsagnet vil ofte være kombineret med f.eks. et tilsagn om skovgræsning eller ekstensiv skovdrift, men der er også tilsagn, hvor der alene er givet tilskud til de enkelte træer. I det tilfælde vil der ikke være indtegnet en mark i IMK. Der skal derfor være vedlagt et kort over projektarealet fra SagsGIS. Kort eller liste med de enkelte træers position er tinglyst på ejendommen.

Ansøgning, det gældende tilsagn, skovkort og liste/kort over træer med GPS-koordinater ligger journaliseret på sagen på Sagsbehandlerportalen. Kan du ikke finde det der, kan du rette henvendelse til Vagttelefonen.

Listen med GPS-koordinater kan ikke indlæses i IMK-appen, men skal i stedet indlæses i en app baseret på ArcGIS. Team Kontrol & Support får listen fra Projekttilskud og får listen læst ind. Du får også besked om hvilken app, du skal installere på din iPad. Har du ikke fået besked om at det er sket, skal du kontakte Vagttelefonen.

Der kan være givet dispensation eller tilladelse til f.eks. at fælde et træ, der udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger. Dispensationen skal ligge sammen med det øvrige materiale. Hvis du først i forbindelse med kontrolbesøget bliver gjort opmærksom på, at der er givet en dispensation, kan du ringe til Vagttelefonen som vil tjekke, om det er korrekt.

Vær opmærksom på, at tilsagn til bæredygtig skovdrift ofte indeholder flere forskellige typer tilsagn. Nogle tilsagn vil være investeringsstøtte, andre arealstøtte. Det vil være det sidste, du evt. skal kontrollere. Tilsagnet kan indeholde flere marker inden for den samme skov, og nogle marker kan have mere end et tilsagn. Du skal derfor læse materialet igennem inden kontrollen. Kontakt Vagttelefonen, hvis du er i tvivl om, hvad der skal kontrolleres på den enkelte sag. Markerne kan være meget store, og du kan og skal ikke nødvendigvis se hele arealet. Som en del af forberedelsen bør du sammenligne både forårs- og sommerortofotos fra de seneste år, for at se, om der er arealer, du skal besigtige. Se efter, om der er fældet/væltet store træer, om der ser ud til at være tyndet eller ryddet arealer, eller om åbne arealer er blevet tilplantet/er ved at gro til. Se efter spor af menneskelig aktivitet som bygninger, jordbearbejdning og lign.

8.1 Tilsagnsperiode for bevaring af træer til naturligt henfald

Skovordningerne har ikke en fast startdato for tilsagnet. Når der i denne instruks står f.eks. "tilsagn fra 2013", så henviser det til de tilsagn, hvor ansøgningen blev indsendt i 2013. Ansøger kan godt have fået tilsagnet det efterfølgende år, men det vil være vejledning og bekendtgørelse fra ansøgningsåret, der gælder for tilsagnet.

Når ansøger har fået tilsagn om tilskud, skal ansøger afmærke træerne og indsende en liste med GPS-koordinater på de afmærkede træer. Når denne sammen med aftalen er tinglyst på ejendommen, kan ansøger anmode om første rate ved at søge i Fællesskemaet. Derefter skal ansøger søge om den årlige rate gennem Fællesskemaet.

Det skal fremgå af materialet fra Projekttilskud hvilken rate, der er søgt om udbetaling af i 2024. Hvis det ikke fremgår af materialet, kan du rette henvendelse til Vagttelefonen.

8.2 Oprettelse af observationer for enkelte træers position

Hvis du skal oprette en observation for et træs position i IMK skal du oprette en observation på 10x10 m med træet så vidt muligt centreret i midten.

8.3 Forpligtelser

Forpligtelserne kan variere afhængigt af hvilket år tilsagnet er ansøgt. For nogle årgange vil der være visse forpligtelser der altid skal kontrolleres. Dertil kan der være forpligtelser beskrevet i tilsagnet samt eventuelle servitutter.

Nedenfor gives et overblik over hvor forpligtelserne du skal kontrollere fremgår. Delafsnit 1, 2, 3, 4, 5 og 6 uddyber fremgangsmåden samt forskelle mellem tilsagnsår. Hvis et tilsagn og/eller servitut beskriver forpligtelser nævnt i de seks delafsnit, skal du gøre som beskrevet her.

Tilsagn ansøgt i:

- 2013-2016 kontrolleres ud fra:
  - o Tilsagn og/eller servitut
  - o Delafsnit 1: Træet skal kunne genfindes
  - o Delafsnit 6: Andre tilsagnsforpligtelser er ikke overholdt

- 2017-2018 kontrolleres ud fra:
  - o Tilsagn og/eller servitut
  - o Delafsnit 1: Træet skal kunne genfindes
  - o Delafsnit 2: Art og diameter
  - o Delafsnit 3: Træet må ikke skades forsætligt
  - o Delafsnit 4: Træet må ikke fældes
  - o Delafsnit 5: Træet skal være mærket

- 2019-2022 kontrolleres ud fra:
  - o Delafsnit 1: Træet skal kunne genfindes
  - o Delafsnit 2: Art og diameter
  - o Delafsnit 3: Træet må ikke skades forsætligt
  - o Delafsnit 4: Træet må ikke fældes
  - o Delafsnit 5: Træet skal være mærket

1. Træet skal kunne genfindes

For tilsagn fra 2013-2022 skal du finde alle de træer der søges om tilskud til.

Vær opmærksom på, at det kan være vanskeligt at arbejde med GPS i sluttet skov, og at der er større unøjagtighed end i åbent land. Hvis du ikke kan finde træet på positionen, men heller ikke kan se et stød, skal du lede i nærområdet, da din egen og/eller ansøgers position kan være unøjagtig.

Hvis du ikke kan genfinde træet på positionen, skal du oprette en observation på positionen. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Træet har ikke kunnet genfindes (18.7.1)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

Hvis kontrollen besværliggøres eller umuliggøres ved, at en stor andel af træerne ikke kan genfindes, skal du spørge ansøger omkring årsagen til, at positionerne ikke passer og notere svaret. Kontakt herefter Vagttelefonen.

2. Art og diameter

Tilskuddets størrelse afgøres af træets art og diameterklasse.

For tilsagn fra 2013-2016 skal et krav til art og diameter kontrolleres hvis det fremgår af tilsagnet.

For tilsagn fra 2017-2022 skal træet være en hjemmehørende art, og på Natura 2000-arealer skal det som hovedregel være hovedtræarter for skovnaturtypen. Diameteren skal være minimum 25 cm.

De hjemmehørende arter er: navr, spidsløn, ær (ahorn), rødell, vortebirk, dunbirk, avnbøg, bøg, ask, skovæble, skovfyr, bævreasp, fuglekirsebær, vintereg, stilkeg, småbladet lind.

Hovedtræarter for Natura 2000-skovnaturtyperne er: 2180 Skovklit – hjemmehørende selvsåede træarter (inkl. skovfyr); 9110 Bøg på mor – bøg; 9120 Bøg på mor med kristtorn – bøg; 9130 Bøg på muld – bøg; 9150 Bøg på kalk – bøg; 9160 Egeblandskov – stilkeg, avnbøg; 9170 Vinteregeskov – vintereg, avnbøg; 9190 Stilkegekrat – stilkeg; 91D0 Skovbevoksede tørvemoser – birk, skovfyr, rødgran; 90E0 Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld – el, ask.

Tilskudssatsen er delt i fire trin, som afhænger af træets diameter. For træer over 75 cm i diameter gives der et højere tilskud til egetræer. Der er derfor fire diameterklasser, som træerne inddeles i. Det fremgår af tilsagnet, hvor mange træer, der skal være i hver diameterklasse.

Diameterklasser
>25-50 cm
>50-75 cm
>75 cm alle arter undtagen eg
>75 cm eg

Diameteren måles i 1,3 m højde og måles i hele centimeter over bark med klup eller omkredsmålebånd.

Hvis træets art ikke er som ansøgt og/eller diameterklassen er mindre end ansøgt, skal du oprette en observation på positionen. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge en eller begge af følgende observationer i IMK:

- Træets art er ikke som ansøgt (18.7.2)
- Træets diameter er ikke som ansøgt (18.7.3)

Skriv en bemærkning til observationen med angivelse af træart og/eller diameter.

3. Træet må ikke skades forsætligt

For tilsagn fra 2013-2016 skal du kontrollere om træet er skadet forsætligt hvis det fremgår af tilsagnet, at der er forbud herimod.

For tilsagn fra 2017-2022, skal du kontrollere, at træet ikke er skadet forsætligt, f.eks. ved at træet er ringet eller har fået bortsprængt toppen.

Hvis forbuddet mod at skade træet forsætligt ikke er overholdt, skal du oprette en observation på positionen. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod forsætlig skade er ikke overholdt (18.7.4)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

For tilsagn fra 2020-2022 kan det tillades at op til og med 25% af træerne må skades forsætligt. Positionen for de træer det drejer sig om skal angives med GPS af tilsagnshaver og vil fremgå af registreringen. Såfremt en sådan tilladelse er givet, skal du kontrollere, at de øvrige træer ikke er skadet med fortsæt.

Hvis mere end 25% af træerne er skadet med forsæt, skal du dokumentere med fotos og oprette en observation til området med træerne. Desuden skal du skrive en bemærkning til observationen om hvor mange træer fra hver diameterklasse, der er skadet med forsæt, udover de 25% tilladte. Projekttilskud skal bruge denne oplysning til en evt. sanktionsberegning.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Mere end 25% af træerne er veteraniseret (18.7.7)

Hvis den maksimale andel på 25% er overholdt, men de træer der forventes at blive skadet forsætligt, og for hvilke der er registreret GPS-positioner for ikke stemmer overens med de træer, der faktisk er blevet skadet forsætligt, skal du oprette en observation på positionen. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod forsætlig skade er ikke overholdt (18.7.4)

Skriv i en bemærkning til observationen, at træet ikke er registreret under en forventning om at blive skadet forsætligt.

4. Træet må ikke fældes

Du skal kontrollere, at træet ikke er fældet.

For tilsagn fra 2013-2016 skal et forbud mod fældning kontrolleres hvis det fremgår af tilsagnet.

For tilsagn fra 2017-2022 kan der være givet dispensation til at beskære eller fælde træer, der udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger på vilkår af, at træet efterlades på arealet. For tilsagn fra 2017-2018 kan dette ligeledes være tilladt via en aftale og for tilsagn fra 2019 kan det være lovliggjort efterfølgende.

Hvis træet er fældet uden dispensation eller anden tilladelse, men efterladt på arealet, skal du oprette en observation på positionen. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod fældning er ikke overholdt (18.7.5)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

Hvis du alene kan finde stødet, bruger du følgende observation:

- Træet har ikke kunnet genfindes (18.7.1)

For tilsagn fra 2017-2022 gælder det, at hvis træerne, som skal bevares, falder ned over hegn, stier, veje, fortidsminder og lignende, må de skæres op i nødvendigt omfang for at kunne skubbes/trækkes til side. Alt træ skal dog efterlades på stedet til naturligt henfald.

Er træet faldet ned over hegn, stier, veje, fortidsminder og lignende men efterfølgende fjernet, skal du vælge følgende observation:

- Træet har ikke kunnet genfindes (18.7.1)

5. Træet skal være mærket

For tilsagn fra 2013-2016 skal et eventuelt krav til fysisk mærkning kontrolleres hvis det fremgår af tilsagnet.

For tilsagn fra 2017-2022 er det et krav, at træerne mærkes fysisk. Metoden er valgfri og kan f.eks. være med skilt, maling eller ridsning af barken. Du skal kontrollere, at træet er mærket.

Hvis træet har kunnet genfindes, men er uden nogen form for mærkning, skal du oprette en observation på positionen. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Træet er ikke mærket (18.7.6)

6. Andre tilsagnsforpligtelser er ikke overholdt

For tilsagn fra 2013-2016 skal du kontrollere, at eventuelle supplerende elementer i tilsagnet er overholdt. Læs tilsagnet og se, om der er aftalt andre vilkår for tilsagnet end de ovenfor nævnte. Hvis du er i tvivl om hvad aftalen indebærer, skal du kontakte Vagttelefonen.

Hvis andre tilsagnsforpligtelser ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Øvrige tilsagnsforpligtelser er ikke overholdt (18.2.7)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forpligtelsen er overtrådt.

9. Skov med biodiversitetsformål: Ekstensiv skovdrift

Kontrolårsag w

Formålet med tilsagnet er, at sikre eller fremme naturindholdet på et skovareal ved at ekstensivere skovdriften.

Der er tale om 20-årige tilsagn, der er ansøgt i 2017 til 2022. Tilskuddet udbetales i 20 rater fordelt over 20 år.

Tilsagnene er givet under følgende tilskudsordning:

- Bæredygtig skovdrift/skov med biodiversitetsformål (2017-2022)

Ansøgning, det gældende tilsagn og skovkort ligger journaliseret i en mail på arealkontrolsagen på Sagsbehandlerportalen. Kan du ikke finde det der, kan du rette henvendelse til Vagttelefonen.

Der kan være givet dispensation eller tilladelse til f.eks. at fælde et træ, der udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger. Dispensationen skal ligge sammen med det øvrige materiale. Hvis du først i forbindelse med kontrolbesøget bliver gjort opmærksom på, at der er givet en dispensation, kan du ringe til Vagttelefonen som vil tjekke, om det er korrekt.

Vær opmærksom på, at tilsagn til *Bæredygtig skovdrift* ofte indeholder flere forskellige typer tilsagn. Nogle tilsagn vil være investeringsstøtte, andre arealstøtte. Det vil være det sidste, du evt. skal kontrollere. Tilsagnet kan indeholde flere marker inden for den samme skov, og nogle marker kan have mere end et tilsagn. Du skal derfor læse materialet igennem inden kontrollen. Kontakt Vagttelefonen, hvis du er i tvivl om, hvad der skal kontrolleres på den enkelte sag. Markerne kan være meget store, og du kan og skal ikke nødvendigvis se hele arealet. Som en del af forberedelsen bør du sammenligne forårs- og sommerortofotos fra de seneste år, for at se, om der er dele af marken, du skal besigtige. Se efter, om der er fældet/væltet store træer, om der ser ud til at være tyndet eller ryddet arealer, eller om åbne arealer er blevet tilplantet/er ved at gro til. Se efter spor af menneskelig aktivitet som bygninger, jordbearbejdning og lign.

9.1 Tilsagnsperiode for ekstensiv skovdrift

Skovordningerne har ikke en fast startdato for tilsagnet. Når der i denne instruks står f.eks. "tilsagn fra 2017", så henviser det til de tilsagn, hvor [ansøgningen blev indsendt i 2017](#). Ansøger kan godt have fået tilsagnet det efterfølgende år, men det vil være vejledning og bekendtgørelse fra ansøgningsåret, der gælder for tilsagnet.

Ansøger skal, året efter tilsagnet er givet, anmode om første rate ved at søge i Fællesskemaet. Derefter skal ansøger søge om den årlige rate gennem Fællesskemaet.

Det skal fremgå af materialet fra Projekttilskud hvilken rate, der er søgt om udbetaling af i 2024. Hvis det ikke fremgår af materialet, kan du rette henvendelse til Vagttelefonen.

9.2 Opmåling af skovarealer

Arealets ydre afgrænsning defineres til en projicering af kronen på de yderste træer. Der medregnes kun til dyrkningsgrænse, matrikelskel eller anden tydelig grænse i arealanvendelsen. Bemærk, at dyrkningsgrænse til anden trævegetation (litragrænse el. lign.) skal sikre ligelig fordeling af råderummet mellem de to bevoksninger.

Spor medregnes i arealerne med halvdelen til hver side. Det gælder også spor i kanten af bevoksningen inde i tilskudsarealet. Spor må maks. være 6 m brede regnet fra planterække til planterække (de yderste træer).

9.3 Afgrødekoder

Marker med ekstensiv skovdrift har afgrødekode 577. Uanset afgrødekoden skal alle beskrevne forpligtigelser i tilsagnet overholdes.

9.4 Mindsteareal for marker

Der er ikke et mindsteareal for marker (bevoksninger).

9.5 Ikke skovbevokset

Arealet skal være skovbevokset. Det betyder, at permanent ubevoksede arealer over 100 m² skal måles fra. Permanent ubevoksede arealer som skovveje, søer, moser skal måles fra. Det samme gælder nåletræsgrupper over 100 m².

Skovveje er befæstede veje, der f.eks. kan anvendes til tømmertransport pr. lastbil. Spor er ikke befæstede og anvendes i forbindelse med driften af det enkelte skovareal, f.eks. ved tyndinger. Spor er derfor en del af det bevoksede areal.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er permanent ubevokset (18.9.1)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor du vurderer, at arealet er permanent ubevokset, og tag et eller flere billeder som dokumentation.

Er der i et tilsagn fra 2016 medtaget lysåbne kortlagte Natura 2000-typer, skal arealet trækkes fra, hvis det fremgår af tilsagnet at typen ikke er tilskudsberettiget. Skriv i bemærkningen hvilken naturtype, arealet er kortlagt som. Du kan finde kortlægning på MiljøGIS under terrestriske naturtyper. Slå kortlaget lysåbne naturtyper 2010-2012 til.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er permanent ubevokset (18.9.1)

For tilsagn fra 2017-2022 skal arealet være bevokset med overvejende hjemmehørende træarter. Ved overvejende forstås mere end halvdelen. De hjemmehørende arter er: navr, spidsløn, ær (ahorn), rødæl, vortebirk, dunbirk, avnbøg, bøg, ask, skovæble, skovfyr, bævreasp, fuglekirsebær, vintereg, stilkeg, småbladet lind.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Ikke overvejende bevokset med hjemmehørende arter (18.9.4)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor kravet ikke er opfyldt.

For tilsagn fra 2017-2022 skal kronedækningsgraden være mindst 10% på ansøgningstidspunktet. Er det ikke tilfældet, skal arealet trækkes fra. Det kan f.eks. være tidligere landbrugsjord, der er medtaget som en del af fredskovsarealet uden at have været skovbevokset. Du vurderer det ud fra ortofoto fra ansøgningsåret kombineret med, hvordan arealer ser ud ved kontrollen.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Kronedækningsgraden er under 10% (18.9.3)

For tilsagn fra 2019 skal skovbevoksningen på projektarealet gennemsnitligt være 50 år eller mere på ansøgningstidspunktet. For tilsagn fra 2020-2022 skal hovedtræarten i de enkelte bevoksninger være 50 år eller mere på ansøgningstidspunktet. Det er kontrolleret administrativt i forbindelse med sagsbehandling af ansøgningen. Hvis du vurderer, at bevoksningen uden tvivl var under 50 år på ansøgningstidspunktet, skal bevoksningen trækkes fra.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Bevoksningen er under 50 år (18.9.2)

9.6 Forpligtelser

Forpligtelserne kan variere afhængigt af hvilket år tilsagnet er ansøgt. For nogle årgange vil der være visse forpligtelser der altid skal kontrolleres. Dertil kan der være forpligtelser beskrevet i tilsagnet samt eventuelle servitutter.

Nedenfor gives et overblik over hvor forpligtelserne du skal kontrollere fremgår. Delafsnit 1, 2, 3, 4, 5 og 6 uddyber fremgangsmåden samt forskelle mellem tilsagnsår. Hvis et tilsagn og/eller servitut beskriver forpligtelser nævnt i de seks delafsnit, skal du gøre som beskrevet her.

Tilsagn ansøgt i:

- 2017-2018 kontrolleres ud fra:
  - Tilsagn og/eller servitut
  - Delafsnit 1: Naturlig foryngelse, stævning eller etapevis gentilplantning
  - Delafsnit 2: Uforstyrret jordbund på mindst 2/3 af arealet
  - Delafsnit 3: Ingen gødsnkning, kemisk bekæmpelse eller kalkning
  - Delafsnit 4: Ingen øget afvanding
  - Delafsnit 5: Fremme af karakteristiske træarter og hjemmehørende træarter
  - Delafsnit 6: Eksisterende dødt ved og træer med hulheder bevares
- 2019-2022 kontrolleres ud fra:
  - Delafsnit 1: Naturlig foryngelse, stævning eller etapevis gentilplantning
  - Delafsnit 2: Uforstyrret jordbund på mindst 2/3 af arealet
  - Delafsnit 3: Ingen gødsnkning, kemisk bekæmpelse eller kalkning

- Delafsnit 4: Ingen øget afvanding
- Delafsnit 5: Fremme af karakteristiske træarter og hjemmehørende træarter
- Delafsnit 6: Eksisterende dødt ved og træer med hulheder bevares

1. Naturlig foryngelse, stævning eller etapevis gentilplantning

Ved evt. foryngelse skal der som udgangspunkt anvendes naturlig foryngelse.

For tilsagn fra 2017-2018 kan det være tilladt at foryngelsen foretages på andenvis end ved naturlig foryngelse. I så fald skal det fremgå af tilsagnet. Der kan i den forbindelse være fastsat vilkår for eksempelvis valg af art og indblanding.

For tilsagn fra 2019-2021 må der foretages supplerende såning eller plantning, hvis foryngelsen ikke indfinder sig efter 2 år. Såning/plantning skal ske med hovedtræarterne i den oprindelige bevoksning. Der må indblandes op til 10% hjemmehørende træ- og buskarter.

For tilsagn fra 2022 kan der dispenseres fra kravet om naturlig foryngelse. Dispensationen kan tillade at der foretages supplerende såning eller plantning, hvis foryngelsen ikke indfinder sig efter 2 år. Såning/plantning skal ske med hovedtræarterne i den oprindelige bevoksning. Der må indblandes op til 10% hjemmehørende træ- og buskarter. Hvis styrelsen vurderer, at bevoksningen ikke kan forynges naturligt, kan styrelsen desuden fastlægge retningslinjer for anvendelse af mindre afdrifter, bevaring af træer til naturligt henfald og gentilplantning. Sådanne retningslinjer skal fremgå af tilsagnet. Hvis bevoksningen er egnet til stævning, kan styrelsen endvidere fastlægge retningslinjer herfor. Sådanne retningslinjer skal fremgå af tilsagnet.

Hvis bevoksningen er ved at blive forynget, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge en af følgende observationer i IMK:

- Naturlig foryngelse (18.8.1)
- Arealet er stævnet (18.8.2)
- Arealet er tilplantet (18.8.3)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorvidt foryngelsen følger retningslinjerne.

2. Uforstyrret jordbund på mindst 2/3 af arealet

For tilsagn fra 2017-2022 skal du kontrollere, at jordbunden er uforstyrret på mindst 2/3 af arealet. Jordbunden må højst forstyrres på 1/3 af arealet af bevoksningen. Forstyrrelse af jordbunden kan f.eks. være jordbearbejdning eller kørsel i skovbunden med tunge maskiner.

For tilsagn fra 2017-2019 gælder desuden, at evt. jordbearbejdning skal foretages stribevis og/eller punktvis. Denne jordbearbejdning kan foretages i hele bevoksningen, så længe det samlede areal med forstyrrelse af jordbunden ikke overstiger 1/3 af bevoksningens areal.

Du skal kontrollere, at der ikke er tydeligt spor af jordbearbejdning (mineraljordblottelse og/eller fjernet undervegetation) på mere end 1/3 af arealet. Er der flere marker (bevoksninger) på den enkelte ansøgning, foretages vurderingen for hver enkel bevoksning.

Hvis forbuddet mod forstyrrelse af maks. 1/3 af jordbunden ikke er overholdt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod forstyrrelse af jordbunden er ikke overholdt (18.8.4)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

3. Ingen gødskning, kemisk bekæmpelse eller kalkning

For tilsagn fra 2017-2022 skal du kontrollere, at der ikke anvendes gødning, kemisk bekæmpelse eller kalkning på arealet. Kemiske bekæmpelsesmidler omfatter insektmidler, ukrudtsmidler, svampemidler, vildtafværgningsmidler og musemidler.

Hvis det er tydeligt, at der er brugt gødning, kemisk bekæmpelse eller kalkning på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du kun opmåle delarealet. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod brug af gødning, pesticider og kalkning er ikke overholdt (18.8.5)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

4. Ingen øget afvanding

For tilsagn fra 2017-2022 skal du kontrollere, at afvandingen af arealet ikke er øget. Fungerende grøfter må vedligeholdes, men uddybning af eksisterende grøfter, oprensning af tilstoppede grøfter samt anlæg af nye grøfter eller dræn er ikke tilladt.

Hvis du tydeligt kan se, at eksisterende grøfter er uddybet, tilstoppede grøfter er oprenset, eller der er anlagt grøfter eller nye dræn på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod oprensning og/eller af grøfter er ikke overholdt (18.8.6)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

5. Fremme af de karakteristiske træarter og hjemmehørende træarter

For tilsagn fra 2017-2022 skal du kontrollere, at evt. udrensning eller udtynding har fremmet de karakteristiske træarter og hjemmehørende træarter på bekostning af øvrige træarter.

For tilsagn fra 2019-2022 gælder det desuden, at hvis arealet er kortlagt som en Natura 2000-skovnaturtype, skal det dominerende kronedække af de karakteristiske træarter for skovnaturtypen fremmes på bekostning af øvrige træarter. For øvrige arealer skal de naturligt hjemmehørende arter fremmes over andre arter.

Hvis du kan se, at der er fjernet karakteristiske træarter mens øvrige træarter er efterladt på udrenset eller tyndet areal i bevoksningen, skal arealet måles op. Er forpligtigelsen kun overtrådt på en del af arealet, skal du både opmåle delarealet og det samlede areal. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forpligtigelsen til at fremme hjemmehørende arter er ikke overholdt (18.8.7)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor kravet ikke er opfyldt.

6. Eksisterende dødt ved og træer med hulheder bevares

For tilsagn fra 2017-2022 skal du kontrollere, at der ikke er fjernet dødt ved fra arealet eller fældet døde/hule træer. Alt dødt ved, som findes på aftaletidspunktet, skal bevares på arealerne til naturligt henfald. Træer med hulheder (spættehuller eller større hulheder) må ikke fældes.

Efter aftale med styrelsen kan der fældes døde træer eller træer med hulheder, hvis de udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger. Træerne skal efterlades på arealet til naturligt henfald. Hvis der er givet lov til fælding af døde eller hule træer, skal det fremgå af tilsagn eller dispensation.

Hvis du kan se, at der er fjernet dødt ved eller fældet døde/hule træer uden dispensation på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod fjernelse af dødt ved er ikke overholdt (18.8.8)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forpligtigelsen er overtrådt.

10. Biodiversitetsskov (Natura2000)

Formålet med ordningen er, at sikre eller fremme naturindholdet ved at bevare træer til naturligt henfald samt at ekstensivere skovdriften på det omgivende skovareal.

Der tinglyses en deklaration på arealet. Forpligtelserne vedrørende træerne gælder, indtil det enkelte træ er fuldstændigt nedbrudt, mens forpligtelserne vedrørende ekstensiv drift gælder i 20 år.

Ordningen har 13 forskellige tilskudssatser, hvis størrelse afhænger af art og diameter for de udpegede træer. Træerne skal derfor genfindes på kontrollen og kontrolleres herfor.

Der skal være mindst 12 træer til naturligt henfald pr. ha.

10.1 Fremsøgning af sagen i Sagsbehandlerportalen

Biodiversitetsskov søges i særligt skema, som ligger udenfor Fællesskemaet. Kontrolopgaven ligger i Sagsbehandlerportalen. Kontrolsagen ligner i sin opbygning arealkontrolsager på ansøgninger i Fællesskemaet.

Fremsøgning af kontrolsag

Du kan søge kontroller med biodiversitetsskov frem i Sagsbehandlerportalen.

Ordning = Kontrolbesøg Biodiversitet skov

10.2 IMK og anden app

Ansøger har registreret træerne til naturligt henfald med GPS-koodinator. Træerne er indlæst i IMK og kan ses i teamet "Biodiversitetsskov træer 2024".

I forbindelse med indsendelse af udbetalingsanmodningen kan ansøger også ændre i delarealerne. De ligger i kortlaget "Biodiversitetsskov (Udbetaling 2024)", mens tilsagnet ligger i kortlaget "Biodiversitetsskov (ansøgt 2024)".

Træerne kan ikke besøges i IMK-appen, men skal i stedet indlæses i en app baseret på ArcGIS. Team Kontrol & Support får træerne læst ind. Du får også besked om hvilken app, du skal installere på din iPad. Har du ikke fået besked om at det er sket, skal du kontakte Vagttelefonen.

10.3 Oprettelse af observationer for enkelte træers position

Hvis du skal oprette en observation for et træs position i IMK skal du oprette en observation på 10x10 m med træet så vidt muligt centreret i midten. I bemærkningen til observationen skal du skrive #trænummer#.

Du må ikke oprette en observation der gælder for flere træer. Heller ikke selvom de er placeret så tæt, at de vil kunne være inden for samme observation. Observationerne må gerne overlappe hinanden.

10.4 Måling af træernes diameter

Hvis du vurderer, at træets diameter i brysthøjde (DBH) er mindre end angivet, skal du måle træets diameter. DBH måles 1,3 meter over jorden. Målingen foretages med klup (krydsklupning) eller diametermålebånd.

Hvis træet er flerstammet, måles alle stammer. Derefter omregnes til en samlet diameter via regneark, som du finder på kontrolportalen.

10.5 Tilsagnsperiode

Ansøger har 2 år til at bede om udbetaling. Tilsagnsperioden begynder 1. januar det år, hvor der bedes om udbetaling. Tilsagnsperioden slutter 31. december 5 år senere. I de 5 år kan ansøger blive udtaget til kontrolbesøg.

10.6 Overlap med andre tilskudsarealer

Tilsagnet kan overlapse med eksisterende tilsagn til Skov med biodiversitetsformål. Sådanne sager skal køres samtidig, eventuelt som en dobbeltbemandet kontrol. Det skyldes, at ansøgere med eksisterende tilsagn til Ekstensiv skovdrift under Skov med biodiversitetsformål har opretholdt tilsagnet og fået nedsat tilskuddet til Biodiversitetsskov. Overtrædelser af forpligtelser for arealet skal derfor oprettes på tilsagnet til Skov med biodiversitetsformål i Arealkontrolopgaven. Da begge ordninger er en del af den koordinerede udtagning, er det allerede ved udtagningen konstateret, hvilke sager, der har overlap.

Der kan desuden være givet tilsagn til arealer med tilskud til Privat Skovrejsning og grundbetaling til projektarealer, hvis der for eksempel er gamle læhegn med store træer i projektet.

Da Biodiversitetsskov ikke er en del af Fællesskemaet, er det muligt at søge andre ordninger på samme arealer. Der kan i enkelte sager være overlap med andre arealer for eksempel grundbetalingsarealer i kanten af skoven, hvor noteringen af fredskovspligten kan afvige fra skovens virkelige placering. Der kan også være overlap med arealer i skoven med MO-tilsagn. Der bør ikke være overlap mellem disse arealer.

Kontakt vagttelefonen, hvis du konstaterer et overlap med andre tilskudsordninger end Skov med biodiversitetsformål.

10.7 Rekvirere arealkontrol

Du kan i visse tilfælde skulle rekvirere en arealkontrol. Det skal du når du konstaterer, at det ansøgte areal ikke er et skovareal, men et landbrugsareal, der ikke er anmeldt som sådan. Det skal du også, hvis du konstaterer, at der på arealet er søgt andre ordninger (for eksempel grundbetaling) og den konstaterede overtrædelse også er en overtrædelse på den anden ordning (for eksempel menneskeskabte konstruktioner).

Slå marker 2025 til for at se, om der er overlappende markindtegning. Det kan betyde, at der er søgt andre ordninger til arealet.

10.8 Anden kontrol af konditionalitet (AKON)

Arealer, hvor der er søgt tilskud om Biodiversitetsskov, er omfattet af konditionalitet.

Der kan være tale om en overtrædelse af et konditionalitetskrav, hvis du konstaterer:

- At der er opført bygninger, etableret anlæg eller anbragt affald
- At der er sket dyrkning, afvanding, tilplantning eller andre ændringer af søer, moser, heder, strandenge, strandsumpe, ferske enge, biologiske overdrev eller vandløb i fredskov, hvor arealet pga. størrelsen ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3.
- At der er sket dyrkning, afvanding, tilplantning eller andre på arealet omfattet af naturbeskyttelseslovens §3, hvis arealet er beliggende i Natura2000.

Kontakt vagttelefonen eller vagtmailen inden du opretter en AKON. Team Kontrol & Support afklarer med Særlig Kontrol m.fl., om der er tale om en overtrædelse omfattet af konditionalitetsreglerne.

10.9 Kriterier

Ansøger skal eje det ansøgte areal. Bliver du opmærksom på, at der er sket et ejerskifte, som ikke fremgår af kontrolgrundlaget, opretter du følgende observation på arealet:

- Arealet er ejet af en anden end ansøger (1.1.1)

Engangsbeløbet skal være mindst 30.000 kr. Dette kontrolleres administrativt.

Højst 50% af træerne må stå i de yderste 20 meter af skoven (skovbrynet). Dette kontrolleres administrativt.

1. Mindsteareal for delarealer og for samlet areal

I Biodiversitetsskov hedder en mark "delareal". Når der i denne instruks står delareal, henviser det til markindtegningen i IMK.

Det enkelte delareal skal være mindst 0,25 ha skov, og det samlede areal for tilsagn skal være mindst 0,50 ha skov. Har du oprettet observationer om at dele af delarealet ikke er skov, skal delarealet forsat være 0,25 ha. Er det mindre, skal det underkendes.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Delarealet er under 0,25 ha skov (2.1.1)

Er det samlede ansøgte godkendte areal derefter mindre end 0,50 ha, skal det restende areal underkendes.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Samlet areal er under 0,50 ha skov 0,50 ha (2.1.2)

2. Arealet skal være skov

Arealet skal være skovbevokset. Det betyder, at det skal være bevokset med træer, som danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne sluttet skov af højstammede træer.

Arealet må gerne være midlertidigt ubevokset, hvis det er som en del af skovdriften af det enkelte delareal. Det er således tilladt at fælde alle andre træer på arealet end de særligt udpegede træer. Fældet træ må gerne opbevares midlertidigt på arealet, også ud over 1 år.

Spor er ikke befæstede og anvendes i forbindelse med driften af det enkelte skovareal, f.eks. ved tyndinger. Spor er derfor en del af driftsarealet. Det samme gælder ubefæstede stier (trampestier).

Mindre grøfter og mindre vandløb er også en del af driftsarealet, når kronetaget er sluttet over grøften eller vandløbet.

Huse, have, veje og andre ubevoksede arealer over 100 m² skal måles fra.

Til huse regnes også andre bygninger uanset formål.

Skovveje er befæstede veje, der f.eks. kan anvendes til tømmertransport pr. lastbil. Er skovvejen befæstet, skal den derfor måles fra, også selvom den på grund af manglende brug er delvist tilgroet med græs.

Ubevoksede arealer er for eksempel:

- Marker med landbrugsafgrøder, herunder græs i omdrift og permanent græs
- Rekreative arealer for eksempel dansepladser, picnicpladser, uanset hvor hyppigt arealet slås
- Rekreative arealer som p-pladser, shelterpladser
- Andre befæstede arealer end veje, herunder befæstede stier
- Søer og vandhuller
- Større vandløb
- Moser og krat, som ikke er bevokset med højstammede træer
- Lysåbne naturarealer som enge, heder og overdrev

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Arealet er ikke skovbevokset eller en del af driftsarealet (3.1.1)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvorfor du vurderer, at arealet er ikke er skov eller en del af skovdriften, og tag et eller flere billeder som dokumentation.

AKON: Hvis der er tale om bygninger, terrænændringer eller affald, skal der muligvis oprettes AKON. Kontakt vagttelefonen, som vil afklare, om der skal oprettes AKON i din sag.

3. Art og diameter

Tilskuddets størrelse til det enkelte delareal afgøres af træernes art og diameterklasse.

Træerne skal være hjemmehørende. De hjemmehørende løvtræarter er: navr, spidsløn, ær (ahorn), rødell, vortebirk, dunbirk, avnbøg, bøg, ask, skovæble, bævreasp, fuglekirsebær, vintereg, stilkeg, småbladet lind.

Tilskudssatsen er delt i 13 satser, som afhænger af de udpegede træers diameterklasse og art samt fordelingen af træerne i de forskellige diameterklasser. For træer over 75 cm i diameter gives der et højere tilskud til egetræer. Der er derfor fire diameterklasser, som træerne inddeles i. Det fremgår af kontrolgrundlaget, hvor mange træer, der skal være i hver diameterklasse.

Diameterklasser
>25-50 cm
>50-75 cm
>75 cm alle arter undtagen eg
>75 cm eg

Diameteren måles i 1,3 m højde og måles i hele centimeter over bark med klup eller omkredsmålebånd.

Hvis træets art ikke er som ansøgt og/eller diameterklassen er mindre end oplyst, skal du oprette en observation på positionen. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge en eller begge af følgende o-observationer i IMK:

- Træet er hjemmehørende men en anden art end oplyst (4.1.1)
- Træets diameterklasse er mindre end oplyst (4.1.2)

Husk #trænummer# i starten af bemærkningsfeltet til observationen.

Skriv en bemærkning til observationen med angivelse af træart og/eller opmålt diameter.

Hvis træet ikke er en hjemmehørende løvtræart, eller hvis diameteren er mindre end 25 cm, kan træet ikke indgå i tilsagnet. Det samme gælder, hvis træet ikke er en del af kronetaget i bevoksningen

Du skal vælge en eller begge af følgende observationer i IMK:

- Træet er ikke et hjemmehørende løvtræ (5.1.1)
- Træets diameter er mindre end 25 cm (5.1.2)
- Træet er ikke en del af kronetaget i bevoksningen (6.1.2)

Husk #trænummer# i starten af bemærkningsfeltet til observationen.

Skriv en bemærkning til observationen med angivelse af træart og/eller opmålt diameter.

I den efterfølgende sagsbehandling vil tilskudssatsen til delarealet blive genberegnet og evt. nedsat.

4. Træet mangler

Du skal finde alle de træer der søges om tilskud til.

Vær opmærksom på, at det kan være vanskeligt at arbejde med GPS i sluttet skov, og at der er større unøjagtighed end i åbent land. Hvis du ikke kan finde træet på positionen, men heller ikke kan se et stød, skal du lede i nærområdet, da din egen og/eller ansøgers position kan være unøjagtig.

Hvis du ikke kan genfinde træet på positionen, skal du oprette en observation på positionen. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Det udpegede træ kan ikke genfindes (6.1.1)

Husk #trænummer# i starten af bemærkningsfeltet til observationen.

Som udgangspunkt skal kontrollen altid gennemføre. Hvis kontrollen besværliggøres eller umuliggøres ved, at en stor andel af træerne ikke kan genfindes, skal du spørge ansøger omkring årsagen til, at positionerne ikke passer og notere svaret. Kontakt herefter Vagttelefonen.

10.10 Forpligtelser – ekstensiv drift

Driften af arealet skal opfylde disse forpligtigelser i 20 år. Ansøger skal overholde forpligtigelserne, selvom tilskuddet er blevet reduceret som følge af, at arealet er omfattet af en lignende binding.

1. Naturlig foryngelse

Ved foryngelse skal der anvendes naturlig foryngelse eller naturlig tilgroning. Hvis naturlig foryngelse ikke indfinder sig 2 år efter frøfald, kan der foretages såning eller plantning med nedenstående hjemmehørende træarter.

Tabel 1: Hjemmehørende træarter

Dansk navn	Latinsk betegnelse
Navr	Acer campestre
Spidsløn	Acer platanoides
Ær (Ahorn)	Acer pseudoplatanus
Rødel	Alnus glutinosa
Vortebirk	Betula pendula
Dunbirk	Betula pubescens
Avnbøg	Carpinus betulus
Bøg	Fagus sylvestris
Ask	Fraxinus excelsior
Skovæble	Magus sylvestris
Skovfyr	Pinus sylvestris
Bævreasp	Populus tremula
Fuglekirsebær	Prunus avium

Vintereg	Quercus petrea
Stilkeg	Quercus robur
Småbladet lind	Tilia cordata

Hvis forpligtigelsen er overtrådt på hele eller dele af arealet, skal arealet måles op. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge en af følgende observationer i IMK:

- Foryngelse er sket ved plantning eller såning inden 2 år med ikke-hjemmehørende træarter (9.2.1)
- Foryngelse er sket ved plantning eller såning efter 2 år med ikke-hjemmehørende træarter (9.2.3)
- Foryngelse er sket ved plantning eller såning inden 2 år med hjemmehørende træarter (9.2.2)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvilke ikke-hjemmehørende arter, du har konstateret.

AKON: Hvis der er tale om en lysåben naturtype eller et §3-areal i Natura2000, skal der muligvis oprettes AKON. Kontakt vagttelefonen, som vil afklare, om der skal oprettes AKON i din sag.

Bemærk, ved force majeure som for eksempel skovbrand eller stormfald kan der foretages såning eller plantning inden 2 år fra frøfald. Ansøger skal have påberåbt sig force majeure senest 15 arbejdsdage efter ansøger var i stand til at give meddelelsen. Hvis anmodningen af force majeure er godkendt, vil det være journaliseret på sagen. Er det ikke det, gennemfører du kontrollen som om der ikke var anmodet om force majeure. Der vil i den efterfølgende sagsbehandling blive taget stilling til, om der er tale om force majeure.

2. Uforstyrret jordbund på mindst 2/3 af arealet

Jordbunden skal være uforstyrret. Der kan som et led i skovdriften foretages jordbearbejdning eller kørsel i skovbunden med maskiner på op til 1/3 af det enkelte delareal. Et område betragtes som jordbearbejdet uanset om denne er udført fladedækkende, i riller eller i form af fx borede huller. Andre former for forstyrrelser af jordbunden – for eksempel til rekreative faciliteter, er ikke tilladt.

Hvis forbuddet mod forstyrrelse af jordbunden ikke er overholdt på et delareal, skal arealet måles op. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod forstyrrelse af jordbunden er ikke overholdt – andet formål end skovdrift (9.2.4)
- Forbud mod forstyrrelse af jordbunden er ikke overholdt – mere end 1/3 af delarealet forstyrret som del af skovdriften (9.2.5)

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

AKON: Hvis der er tale om en lysåben naturtype eller et §3-areal i Natura2000, skal der muligvis oprettes AKON. Kontakt vagttelefonen, som vil afklare, om der skal oprettes AKON i din sag.

3. Ingen gødsning, kemisk bekæmpelse eller kalkning

Der må ikke anvendes gødning, kemisk bekæmpelse eller kalkning på arealet. Kemiske bekæmpelsesmidler omfatter insektmidler, ukrudtsmidler, svampemidler, vildtafværgningsmidler og musemidler.

Hvis der er brugt gødning, kemisk bekæmpelse eller kalkning på hele eller dele af arealet, skal det berørte areal måles op. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod anvendelse af gødning er ikke overholdt (9.2.6)
- Forbud mod anvendelse af kemisk bekæmpelse er ikke overholdt (9.2.7)
- Forbud mod anvendelse af kalkning er ikke overholdt (9.2.8)

4. Ingen øget afvanding

Afvandingen af arealet må ikke øges. Eksisterende grøfter må vedligeholdes, men uddybning af eksisterende grøfter, oprensning af tilstoppede grøfter samt anlæg af nye grøfter eller dræn er ikke tilladt.

Hvis eksisterende grøfter er uddybet, tilstoppede grøfter er oprenset, eller der er anlagt grøfter eller nye dræn på hele eller dele af arealet, skal det berørte areal måles op. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod uddybning af eksisterende grøfter er ikke overholdt (9.2.9)
- Forbud mod etablering af nye grøfter er ikke overholdt (9.2.10)
- Forbud mod etablering af nye dræn er ikke overholdt (9.2.11)
- Afvandingen er øget på anden måde (9.2.12)

Skriv en bemærkning til observation om, hvordan afvanding er øget på anden måde end ved uddybning af eksisterende grøfter samt etablering af nye grøfter og/eller dræn.

AKON: Hvis der er tale om en lysåben naturtype eller et §3-areal i Natura2000, skal der muligvis oprettes AKON. Kontakt vagttelefonen, som vil afklare, om der skal oprettes AKON i din sag.

10.11 Forpligtelser vedrørende bevaring af 12 træer pr. ha

1. Træet må ikke fældes

Det udpegede træ skal bevares på voksestedet til det naturligt forgå. Du skal kontrollere, at træet ikke er fældet.

Bemærk, der kan gives dispensation til at fælde træer, der udgør en sikkerhedsrisiko for mennesker eller bygninger. Dispensationen vil være vedlagt kontrolgrundlaget.

Hvis træet er fældet og fjernet og du alene kan finde støddet, skal du oprette en observation på positionen. Det gælder uanset om der er meddelt dispensation eller ej. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod fældning er ikke overholdt – træet er fjernet (9.1.1)

Husk #trænummer# i starten af bemærkningsfeltet til observationen.

Hvis træet er fældet, men ikke fjernet, bruger du følgende observation:

- Forbud mod fældning er ikke overholdt – træet ligger på stedet (9.1.2)

Husk #trænummer# i starten af bemærkningsfeltet til observationen.

Er der givet dispensation til fældning, og ligger træet på stedet, skal der ikke oprettes en observation. Skriv en bemærkning til sagsbehandler om at dispensationen er overholdt.

2. Træet skal være mærket

Det udpegede træ skal markeres fysisk. Metoden er valgfri og kan f.eks. være med skilt, maling eller ridsning af barken. Du skal kontrollere, at træet er mærket.

Hvis træet har kunnet genfindes, men er uden nogen form for markering, skal du oprette en observation på positionen. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Træet er ikke markeret (9.1.3)

Husk #trænummer# i starten af bemærkningsfeltet til observationen.

3. Træet må ikke skades forsætligt

Træet må ikke skades med forsat. Det betyder, at veteranisering som for eksempel sprængning, topkapning, ringning, bål og andre menneskeskabte skader på træet er forbudt. Det gælder også efter træets eventuelle død. Dog må træet skæres op, hvis det vælter over hegn, vej, sti, fortidsminder eller lignende. Det opskårne træ skal efterlades på stedet til naturligt henfald.

Hvis forbuddet mod at skade træet forsætligt ikke er overholdt, skal du oprette en observation på positionen. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod forsætlig skade er ikke overholdt (9.1.4)

Husk #trænummer# i starten af bemærkningsfeltet til observationen.

Skriv en bemærkning til observationen om, hvordan forbuddet er overtrådt.

Hvis et træ er væltet over hegn, vej, sti, fortidsminder eller lignende og efterfølgende fjernet fra stedet, skal du oprette en observation på positionen. Tag et eller flere billeder som dokumentation.

Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod at fjerne væltet træ er ikke overholdt (9.1.5)

Husk #trænummer# i starten af bemærkningsfeltet til observationen.

11. Retsgrundlag

11.1 Forordninger og direktiver

Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for tilskud til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013.

Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013.

Kommissionens Gennemførelsesforordning (EU) 2021/2289 af 21. december 2021 om regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 om præsentationen af indholdet af de strategiske planer og om det elektroniske system til sikker udveksling af oplysninger.

Kommissionens Gennemførelsesforordning (EU) 2021/2290 af 21. december 2021 om fastlæggelse af regler for metoderne til beregning af de fælles output- og resultatindikatorer som fastsat i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115.

Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/127 af 7. december 2021 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 for så vidt angår betalingsorganer og andre organer, finansiel forvaltning, regnskabsafslutning, sikkerhedsstillelse og brug af euroen.

Kommissionens Gennemførelsesforordning (EU) 2022/128 af 21. december 2021 om regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 om betalingsorganer og andre organer, finansiel forvaltning, regnskabsafslutning, kontrol, sikkerhedsstillelse og åbenhed.

Kommissionens Gennemførelsesforordning (EU) 2022/129 af 21. december 2021 om regler for de interventionstyper vedrørende olieafgrøder, bomuld og biprodukter fra vinfremstilling, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115, og for kravene om information, offentlig omtale og synlighed i forbindelse med EU-tilskud og de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik.

Kommissionens forordning (EU) 2022/2472 af 14. december 2022 om forenelighed med det indre marked efter artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde af visse kategorier af støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikterne.

Rådets forordning nr. 1303/2013 af 17. december 2013 om fælles bestemmelser for den Europæiske Fond for Regional udvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regional udvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse).

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger mv. (Databeskyttelsesforordningen).

Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 807/2014 af 11. marts 2014 om supplerende bestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til udvikling af Landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om indførelse af overgangsbestemmelser.

Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem, betingelserne for afslag eller tilbagetrækning af betalinger og administrative sanktioner vedrørende direkte betalinger, støtte til udvikling af landdistrikterne og krydsverensstemmelse.

Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte i landbrugssektoren.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af Rådets Forordning (EØF) nr. 352/78, (EF) nr. 165/94, (EF) nr. 2799/98, (EF) nr. 814/2000, (EF) nr. 1290/2005 og (EF) nr. 485/2008.

Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EU) Nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006.

Kommissionens forordning (EU) Nr. 65/2011 af 27. januar 2011 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 for så vidt angår kontrol og krydsoverensstemmelse i forbindelse med støtteforanstaltninger til udvikling af landdistrikterne (Kontrolforordningen).

Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 for så vidt angår krydsoverensstemmelse, graduering og det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem.

Rådsforordning nr. 73/2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte til landbrugere.

Kommissionens forordning nr. 1974/2006 af 15. december 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).

Kommissionens forordning (EF) nr. 1975/2006 af 7. december 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 for så vidt angår kontrol og krydsoverensstemmelse i forbindelse med støtteforanstaltninger til udvikling af landdistrikterne.

Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 af 20. september 2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne og tilhørende gennemførelsesbestemmelser.

Kommissionens forordning (EF) nr. 817/2004 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1257/1999 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL).

Kommissionens forordning (EF) nr. 796/2004 af 21. april 2004 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende krydsoverensstemmelse, graduering og det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem som omhandlet i Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere.

Kommissionens forordning (EF) nr. 817/2004 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1257/1999 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL). Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere.

Rådets forordning (EF) nr. 1257/1999 af 17. maj 1999 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).

Rådets forordning nr. 1257/1999 kapitel 8. om EU medfinansiering af privat skovrejsning.

Gennemførelsesforordninger

Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2016/669 af 28. april 2016 om ændring af gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014 for så vidt angår ændring og indhold af landdistriktsudviklingsprogrammer, offentlig omtale af disse programmer og satser for omregning til storkreaturer.

Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014 af 17. juli 2014 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem, foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne og krydsoverensstemmelse.

Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014 af 17. juli 2014 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til udvikling af Landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).

Direktiver

Rådets Direktiv (EF) nr. 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet).

11.2 Love

Bekendtgørelse om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser (Bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017).

Lov om administration af den fælles landbrugspolitik, Lov nr. 407 af 25/04/2023

Skovloven

Lov om skove (skovloven), lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023

Lov om skove (skovloven), lov nr. 315 af 28. marts 2019.

Lov om ændring af lov om kystbeskyttelse, lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), lov om naturbeskyttelse, lov om jagt og vildtforvaltning og forskellige andre love (Lovbekendtgørelse nr. 720 af 8. juni 2018).

Lov om skove (Lovbekendtgørelse nr. 122 af 26. januar 2017).

Lov om skove (Lovbekendtgørelse nr. 1577 af 8. december 2015).

Lov om skove (Lovbekendtgørelse nr. 678 af 14. juni 2013).

Lov om skove (Lovbekendtgørelse nr. 945 af 24. september 2009).

Lov om skove (Lovbekendtgørelse nr. 457 af 21. juni 2007).

Lov om skove (Lovbekendtgørelse nr. 453 af 9. juni 2004).

Lov om skove (Lovbekendtgørelse nr. 959 af 2. november 1996).

Straffeloven

Straffeloven (Lovbekendtgørelse nr. 1294 af 07. november 2025).

Straffeloven (Lovbekendtgørelse nr. 1145 af 05. november 2024).

Straffeloven (Lovbekendtgørelse nr. 434 af 25. april 2024).

Straffeloven (Lovbekendtgørelse nr. 1360 af 28. september 2022).

Straffeloven (Lovbekendtgørelse nr. 1851 af 20. september 2021).

Straffeloven (Lovbekendtgørelse nr. 1650 af 17. november 2020).

Straffeloven (Lovbekendtgørelse nr. 976 af 17. september 2019).

Straffeloven (Lovbekendtgørelse nr. 1156 af 20. september 2018).

Straffeloven, (Lovbekendtgørelse nr. 1052 af 4. juli 2016).

Straffeloven, (Lovbekendtgørelse nr. 873 af 9. juli 2015).

Andre love

Lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven) (lov nr. nr. 502 af 23/05/2018).

Lov om Landdistriktsfonden (Lovbekendtgørelse nr. 114 af 02. februar 2020)

Lov om naturbeskyttelse (Lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021).

Lov om planlægning, (Lovbekendtgørelse nr. 1157 af 01. juli 2020).

Lov om offentlighed i forvaltningen (offentlighedsloven) (Lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020).

Lov om jagt og vildtforvaltning (Lovbekendtgørelse nr. 265 af 21. marts 2019)

Bæredygtig skovdrift

Bekendtgørelse om tilskud til skov med biodiversitetsformål, bekendtgørelse nr. 309 af 11. marts 2022.

Bekendtgørelse om tilskud til skov med biodiversitetsformål, bekendtgørelse nr. 404 af 12. marts 2021.

Bekendtgørelse om tilskud til skov med biodiversitetsformål, bekendtgørelse nr. 542 af 28. april 2020.

Bekendtgørelse om tilskud til skov med biodiversitetsformål, bekendtgørelse nr. 538 af 2. maj 2019.

Bekendtgørelse om tilskud til skov med biodiversitetsformål, bekendtgørelse nr. 868 af 26. juni 2017.

Bekendtgørelse om tilskud til fremme af bæredygtig skovdrift nr. 956 27. juni 2016.

Bekendtgørelse nr. 422 af 8. maj 2012 om tilskud til fremme af bæredygtig skovdrift.

Bekendtgørelse nr. 457 af 7. maj 2006 om tilskud til fremme af bæredygtig skovdrift.

Bekendtgørelse nr. 195 af 26. marts 1998 om tilskud til fremme af god og flersidig skovdrift.

Biodiversitetsskov

Bekendtgørelse om tilskud til biodiversitetsskov, bekendtgørelse nr. 214 af 01/03/2024

11.3 Landdistriktsprogrammer

Danmarks Landdistriktsprogram for perioden 2014-2020.

Danmarks Landdistriktsprogram for perioden 2007-2013.

11.4 Vejledninger

Bæredygtig skovdrift

Særlig drift

Vejledning om tilskud til særlig drift, 2015.

Vejledning om tilskud til særlig drift, 2014.

Vejledning om tilskud til særlig drift, 2013.

Vejledning om tilskud til særlig drift, april 2009.

Tillæg til vejledning om tilskud til beskyttelse af naturmæssigt særlig værdifulde skove (pgf. 25), 2009.

Tillæg til vejledning om tilskud til beskyttelse af naturmæssigt særlig værdifulde skove (pgf. 25), 2008.

Vejledning om tilskud til særlig drift, 2006.

Vejledning om tilskud til særlig drift og friluftsliv, 1998.

Artikel 12-arter

Vejledning om tilskud til sikring af levesteder for udvalgte dyrearter, jf. Habitatdirektivets artikel 12, 2011.

Vejledning om tilskud til forbedring af levesteder for hasselmus og flagermus (internationalt beskyttede arter i skov), 2010.

Vejledning om tilskud til sikring af levesteder for udvalgte dyrearter, jf. Habitatdirektivet artikel 12, 2009.

Skov med biodiversitetsformål og Natura 2000

Vejledning om tilskud til skov med biodiversitetsformål, 2022

Vejledning om tilskud til skov med biodiversitetsformål, 2021

Vejledning om tilskud til skov med biodiversitetsformål, 2020

Vejledning om tilskud til skov med biodiversitetsformål, 2019.

Vejledning om tilskud til skov med biodiversitetsformål, 2018.

Vejledning om tilskud til skov med biodiversitetsformål, 2017.

Vejledning om tilskud til skov med biodiversitetsformål, 2016.

Vejledning om tilskud til at beskytte skovnaturtyper og arter i N-2000 områder, 2015.

Vejledning om tilskud til at beskytte skovnaturtyper og arter i N-2000 områder, 2014.

Vejledning om tilskud til at beskytte skovnaturtyper og arter i N-2000 områder, 2013.

Biodiversitetsskov(Natura2000)

Vejledning om tilskud til biodiversitetsskov 2024

Vejledning om tilskud til biodiversitetsskov 2025

12. Hjælpemateriale - Læsning af skovkort

Du bør som en del af forberedelsen se på skovkortet og orientere dig om, hvad der er hovedtræarten i de enkelte bevoksninger.

Traditionelt opdeles skove i afdelinger, der på kortet er angivet med et tal og skilles af en signatur med skiftevis streg og punkt. Den enkelte afdeling inddeles i litra, som angives med bogstav. Signaturen er enten en sammenhængende streg eller en prikket streg. Træarten (arealanvendelsen) angives med en kode på tre bogstaver. De mest almindelige koder er vist nedenfor. Ofte bruges også en farve til at markere træarten.

LØVTRÆER		NÅLETRÆER		LYSÅBNE AREALER OG ANDET	
<i>Forkortelse</i>	<i>Betydning</i>	<i>Forkortelse</i>	<i>Betydning</i>	<i>Forkortelse</i>	<i>Betydning</i>
ALØ	Andet løv	ANÅ	Andet nål	AGE	Ager, mark
ASK	Ask	DGR	Douglas	EKS	Eksisterende skov
BIR	Birk	GRA	Grandis	ENG	Eng
BØG	Bøg	LÆR	Lærk	HED	Hede
EG	Eg	NGR	Nordmannsgran	LYSN	Lysning
KIR	Fuglekirsebær	RGR	Rødgran	MOS	Mose
KRT	Krat	SGR	Sitkagran	ORE	Overdrev
LIN	Lind	SKF	Skovfyr	PUB	Publikumsfaciliteter
LØN	Spidsløn			SLE	Slette
REG	Rødeg			SØ	Sø
REL	Rødel			UBV	Ubevokset
VÆR	Værnskov, skovbryn			UKU	Ukultiveret, ubevokset
ÆR	Ær, ahorn				

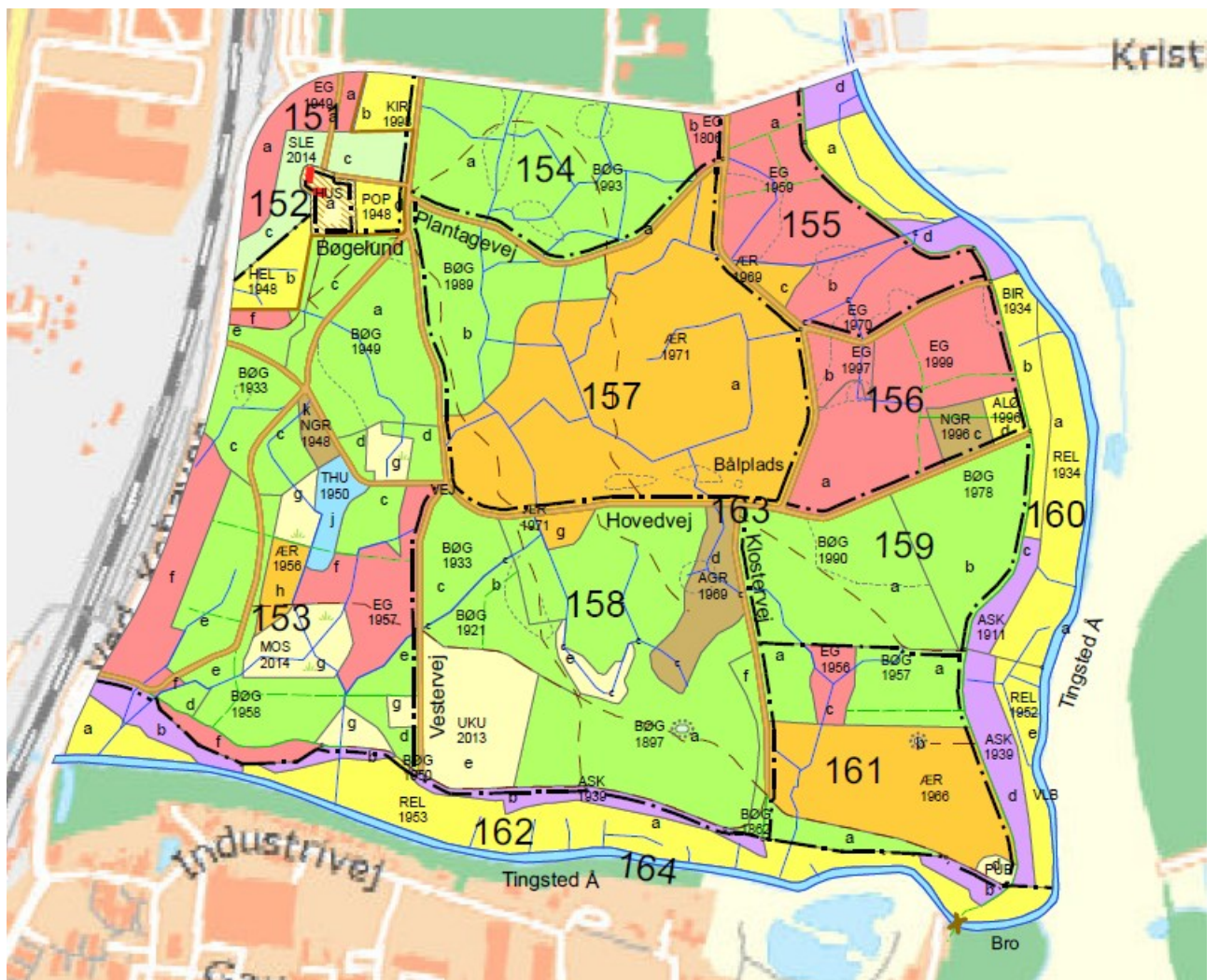
Til og med 2015 var det muligt at søge skovrejsningstilskud til ekstensive kulturer. I den ekstensive kultur kan træerne plantes i holme. De vil ofte være markeret på skovkortet med samme streg som litra. Er der på kortet en bevoksning med små ”pletter”, er det ofte en ekstensiv kultur.

Står der et årstal under træarten, er det bevoksningens alder fra frø.

På de følgende sider er der indsat to eksempler på skovkort fra Naturstyrelsens arealer – hhv. et skovrejsningsprojekt og et gammelt skovareal. Kortene er hentet fra www.nst.dk.

Skovrejsningsprojekt: Ladby Skov

Gammel skov: Sønder Kohave